

pen

... te se pa kolin
do sitoga najén!

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
28. novembra,
2002,
92. številka

Decembra bom skupaj z vami praznoval, voščil, obdaroval, *žuriral* in spal. Na nogah bom spet v petek, 3. januarja 2003, v vsem svojem sijaju z dobrim branjem za zadnje praznične dni. Na snidenje v novem!

V Lendavi raste nova generacija poslancev

Tisti, ki govorijo, da poslanka državnega zbora republike Slovenije Marija Pozsonec ob obilici političnega dela nima časa za vnuke, ker da je stalno v Ljubljani ali kje drugje, se očitno motijo. Popularna Mariška se takole večkrat sprehaja po Lendavi, vnuka pa sta se bojda tudi že naučila prvih poslanskih »fint«.

Času čas

Volitve 2002 – part I

Adijo, volilni tekmeci!

Tisti, ki ste šli na volišča v komuni Moravske Toplice, ste bili dokaj enotni – prejšnji in sedanji župan FRANC CIPOT je namreč z vašo pomočjo pometel s tekmeci – vsi trije skupaj namreč niso zbrali niti polovice glasov kot on. O tem je bil Cipot očitno prepričan že dan pred volilno nedeljo, saj je vsem (političnim nasprotnikom?) hudomušno pomahal v slovo in se odpravil že tretjemu mandatu županovanja nasproti.

Feri for ever!

Volitve 2002 – part II

Bo tone Miho ali Miha Toneta?

Že po tradiciji kuhajo najbolj začinjene predvolilne golaže v komuni Gornja Radgona. Sedanjemu županu MIHI VODENIKU (znan je tudi po zelo »prijaznem« ravnanju s predstavniki sedme sile) očitajo marsikaj, praktično vse gornjeradgonske politične stranke pa so se združile proti njemu in podpirajo prvega moža tamkajšnje obrtne zbornice, ANTONA KAMPUŠA (sicer ZLSD). Kdo bo koga v drugem krogu, boste odločili volilci. Le dajte!

Od nedelje bom jaz županov!

Jaz pa natakal!

Zaj mi pa folga, iden kositi!

Lea z Matejo

(ali obratno)

Čin-čin

Zdravice

V duhu starega rekla, da gredo vino in (lepa) dekleta skupaj, objavljamo prikupna nasmeška še prikupnejših mladenk, ki so ju Pentute ujele na martinovo soboto. Levo je letošnja prekmurska vinska kraljica LEA iz ČERNELAVEC, desno pa MATEJA iz moravskotopliškega TIC-a. Za tiste, ki niste smeli (ali si niste upali) nazdraviti, sta to opravili dekleti. Za kaj drugega pa boste morali poskrbeti sami!

Sobota, pomurska kulturna prestolnica

Po dugon časi smo pá inouk zmagali!

Murska Sobota je znana v kulturnem svetu po tem, da je organizirala v preteklih obdobjih več razstav – bienale male plastike -, po novem se je spremenil dogodek v trienale. Razumljivo je, da se naj v Soboti tudi kje na javnem mestu prikaže kakšen spominček v tej smeri. Tako je bila letos postavljena na zelenici pri pošti v Murski Soboti edinstvena skulptura v tem smislu, vendar brez vsakega posvetila ali datuma. Tudi otvoritve še ni bilo. Je pa ta pozornost lep prikaz tega, kakšen odnos imamo v Soboti do tovrstnih kulturnih dogajanj. Obenem je to edini spomenik postavljen na javnem mestu v Murski Soboti v povojnem obdobju, če izvzamemo spomenik zmage.

Nabrusimo kose

Z Goričkega prihajajo nenavadne novice. Tik pred zimo se namreč vrli Goričanci pripravljajo na košnjo trave. Temperature so pač bolj podobne pomladnim kot (pred)zimskim, zato se je tudi gospod LAJČI odločil, da skleplje koso in hajd' na travnik! Še prej pa je poklical k sebi prijatelja in pentutarskega sodelavca PIŠTEKA, ki je Lajoševo kleparsko delo z veseljem ovekovečil.

Zaj mi pa folga, iden kositi!

Razkrižje Umetnost, ne politika! po razkrižju

Zgodovina

OBJEKTIVNOST JE NAŠA VRLINA

Odločitve

HERBERT ŠEFER, prejšnji župan RADENEC je med redkimi, ki so se odločili, da se s politiko na županski ravni ne bodo več ukvarjali. To vedo vsi – le Pentute pa so izbrskale vzrok za Šeferjevo politično abstinenco. Vrli Herbert se je namreč tako odločil ob tej umetnini, ko se je zagledal v damo v belem. V trenutku ga je popolnoma prevzela in začel je tuhtati o lastni slikarski karieri. Prve (oljne) barve je menda že kupil, čopiče tudi, trenutno pa išče primerne prostore za atelje. Ob obliči propadajočih (še ne do konca) denacionaliziranih zgradb v radenskem parku to ne bo pretežno delo!

tekal

Slika mojega življenja

Trije možje v belem

Srečanja

Gospodje v črno-belih opravi imajo veliko več skupnega kot to, da so bili ob fotografiranju podobno oblečeni. Kaj lahko bi bili zdravniki, pa iz različnih vzrokov to niso postali. Jih je pa pot v dijaških letih združila na rakičanski KMETIJSKI ŠOLI, kjer so štiri leta skupaj gulili šolske klopi. Nato je FRANC ŠLIHTHUBER (levo) postal gornjepetrovski župan (na zadnjih volitvah celo z več kot 92-odstotno podporo, kar je SLO-rekord), TIBOR CIGUT (sredina) je direktor občinske uprave v Murski Soboti, ŠTEFAN SMODIŠ pa se je vrnil kar na šolo, kjer pa zdaj ni več navihani srednješolec, ampak kar ravnatelj.

zabar

ŽUNEC in GRAJ, vüva sta nej BODI KAJ!

Ponavadi s(m)o novinarji, tudi pentutarski, krivi za tisto, kar je narobe. Če ni, pa se nas nihče ne spomni.

A so tudi izjeme (ki potrjujejo pravilo). Tako nam je razkriški rojak, ki sicer živi v Celju, Lenart Horvatič, poslal karikaturu, s katero na svoj način sporoča, kdo je po njegovem med zaslužnimi za simbolno zmago slovenstva na Razkrižju v 90. letih.

jog

Okrepite

Štirinožec

Murchi rešuje Fazanerijo

Té pa psi tüdi špilajo fuzbal?

Potem ko se je v taboru (še) edinega prekmurskega žogobrcarskega prvoligaša v zadnjih tednih dogajalo vse mogoče (razen igranja dobrega nogometa), si Pentute niso mogle kaj, da ne bi poiskale dolgoročne rešitve.

Za ŠNK MURA naj bi od pomladi zaigral dveletni MURCHI, ki ima kar nekaj prednosti pred drugimi nogometaši – namesto dveh ga krasijo štiri noge, zaradi dolge dlake ne vidi najbolje (tako da ne bo mogel »zlufati«), poleg vsega pa je psihično zelo trden (le če mu stopiš na tace, te ugrizne). Vodstvo Mure se ta hip ubada z reševanjem temeljne dileme: kako podpisati veljavno štiriletno pogodbo z Murchijem, ki je kljub šolanju še vedno nepismen!

frbo

Politterapija

Kopač se moči

Minister Kopač

(na žalost) ni vrač ...

pa k Vidu hodi po pomoč,

da ohrani svojo moč!

stih i in fotografija: FRBO

Kud plovi ovaj brod ...

Če zdaj ne spregledam, ne bom nikoli!

RAZMIŠLJAN

Slavko Švenda

... kloramfenikol naš vsakdanji

Od dela največ brbrajo manjacke, na ščista se se razmijo nimacke!

Ni kaj, v Blatnem dolu se je spet zgodilo nekaj, kar je razburilo Slovencele tako zelo, da je postalo ušodno vprašanje, kot je vstop v NATO, tretjerazredna tema razmišljanja.

Dejstvo, da je bila prepovedana substanca odkrita tam, kjer ne bi smela biti, ne zanima nikogar več. Dejstvo, da je nastala zaradi neodgovornosti in zlorabljenega zaupanja, navsezadnje pa zaradi kršenja pogodbe in zakonov velika gospodarska škoda, nekompetentnih in samozvanih komentatorjev, ki so končno dobili v medijih svojih pet minut, preprosto ne zanima. Na koncu koncev ni toliko pomembno dejstvo, da bi odrasel človek moral popiti petdeset litrov mleka, da bi dosegel takšno dozo antibiotika, kot bi jo dosegel z eno predpisano tableto zdravila ... Niti ne gre za faktor tveganja, ki je zagotovo zanemarljiv v primerjavi s faktorjem tveganja pri vožnji avtomobila.

Prepovedana snov se je znašla tam, kjer je ne bi smelo biti. In pika. Da bo stvar bolj nerodna, so jo prvi odkrili trgovci v tujini. In pika. Zaradi predpostavke, da tega zdravila pri nas ne uporabljamo pri zdravljenju molznic, poleg tega pa ga je z enostavnimi metodami odkrivanja nemogoče odkriti, se je zgodba zapletla šele v tujini. Kot v kakšni Ibsenovi drami se je iz nič zgodil pravi zaplet, ki spominja na pretep na vaški veselici, ko imajo vsi okoli oči modrice, ne vedo pa, zakaj so se pravzaprav tepli.

Zakaj so odkrili prepovedani antibiotik povsod, razen na Gorenjskem in v Prekmurju, je seveda vprašanje, s katerim bi se morali ukvarjati snovalci kmetijske politike iz let vladavine Jožeta Osterca & Ivana Obala. To so bili časi, ko se je začel uvod v tragedijo prekmurske govedoreje. Danes smo priča razpletu, ko imamo opravka samo še z ostanki govedoreje v kmetijsko in govedorejsko najrazvitejši regiji. In vendar – ti ostanki so še zmeraj boljši od njunih nebuloznih projekcij. Pa kaj bi o tem! V tej dolini solza je tudi občutek sramu že zdavnaj izginil. Šakali zavijajo in karavana gre dalje. Vse do svojega konca.

P. S.: Zadnji kmet, ki ima v Prekmurju krave molznice, ve, kaj sme in česa ne sme, če ga polomi, pa je vsaj tiho!

Sedeli smo za točilno mizo, pili kuhano vino, gledali skozi Sokno v deževen dan, neobvezno klepetali. Pozno jesen je treba prespati ali se zakopati v delo. Pogovor o tem, kaj je bolje, je bil nesmiseln kot mnogo stvari v življenju. Najboljše knjige ni še nihče napisal, pismeni del človeštva pa je lahko prebral cel kup dobrih knjig. Tudi pesniških zbirk. Tistih, ki so jih napisali nobelovci, takšnih, ki še čakajo na priznanja. A, kdo, hudiča, je napisal najdaljšo knjigo?

Milan je nekaj časa žvečil misel, nato je počasi rekel:

- Najdaljša knjiga na svetu je Mahabharata, ena od dveh velikih indijskih poem, napisanih v sanskrtu. Sestavljena je iz osemnajstih pesnitev in šteje več kot sto tisoč stihov, odvisno od redakcije in prevoda besedila.

- To je sedem Iliad ali Odisej skupaj, je strokovno potrdil Franc.

Feri se je spomnil, da je pred kakšnimi petnajstimi, dvajsetimi leti omenjeno književno delo postavil na oder Peter Brook. Predstava je trajala ves dan. Igralci in gledalci so se sprehajali iz enega gledališča v drugega, hodili po Londonu, ustavljali promet in igrali na prostem, na ulicah, na različnih trgih in odrih. V njej je gostovalo tudi nekaj naših igralcev.

Milan je dopolnil njegovo glasno razmišljanje: Mahabharata je zgodba o boju med dvema kraljevskima družinama Bharata za nasledstvo. Tekst je poln filozofskih razmišljanj in spoznanj ter stihov, ki še danes delujejo kot nerazvozlane besedne zanke. Eden od verzov pravi: Vse, kar je tukaj, je tudi drugje. Tega, česar ni tukaj, tudi ni v nobenem drugem kraju.

Spomnil sem se, kako sem na drugem koncu sveta, v Gruziji ali Kaliforniji, videl človeka, ki je bil na las podoben kakšnemu znancu iz sosednje lice. Zgodilo se mi je, da sem ga že hotel ogovoriti, a sem v zadnjem trenutku ugotovil, da vseeno ni moj znanec, marveč njegov drugi jaz, pri čemer se človeka, med seboj tako podobna, najbrž ne bosta nikoli srečala. Morda imamo mi svoje dvojnike po vsem svetu, za katere pa ne vemo. Tudi meni se je že zgodilo, da so me ljudje zamenjali. Sivolascev z naočniki je, vsaj tako kaže, na svetu čedalje več. Toda mi štirje za točilno mizo smo si bili zelo različni. Prekmurci in Štajerci nimajo nadomestkov, surogatov. Je samo en Kučan, a več Drnovškov. Feri je rekel: Mene zanimajo v zadnjem času ri-

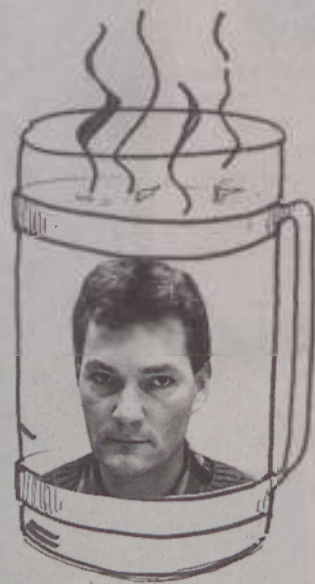
sanke. Junak Walta Disneya Racman. Ta ima nečake, nima pa ne sestre ne brata.

- Kako to? smo vsi trije planili nadenj. Spet neka površna ameriška filmska izmišljotina.

Feri je potegnil iz žepa časopis in prebral: V filmu Racmanovi nečaki (Donald's Nephews), ki je bil predvajan prvič leta 1938, je Racman dobil od sestre Dum-bale razglednico, s katero ga je obvestila o obisku treh nečakov. Avtor risank Don Rosa je pred leti napisal knjigo, v kateri je pojasnil skrivnostno poreklo Racmanovih nečakov. To je zelo pomembno za vzgojo otrok, ki tako radi gledajo risanke.

Oddahnili smo si, vsaj en družinski nesporazum, čeprav v ameriški risanki, je bil razrešen. V naši stvarnosti so bile stvari popolnoma drugačne. Slovenci imamo drugi krog volitev in nihče ni prepričan, kdo bo zmagal, moški ali ženska. Ne gre samo za politično vprašanje, gre za bonton, lepo obnašanje, vedenje, za to, da imajo dame povsod prednost, mnogi Slovenci pa tega ne vedo.

- Kdo pa to ve, je zamahnil z roko Milan in totiko da ni prevrnil vinskega kozarca. Da, znašli smo se sredi poplave problemov. Na Češkem so si od poplave že opomogli, ne ve pa se, kdaj bo odtekla voda z Markovega trga v Benetkah. Da, nekoč je bila tudi Sobota poplavljen-a. Zato so po vojni skupali

umetni kanal med Ledavo in Muro. Zunaj je deževalo, vendar Ledava ni narasla: mirna je, kot da je ni.

- Ali je kdo videl violino za levorokega virtuoza?

Spogledali smo se. Vprašanje je bilo težje od tistih, ki jih slišimo v televizijski oddaji Kdo bo milijonar. Feri je pokimal.

- Paganini je bil levičar. Vendar si ne morem zamisliti dveh violinistov, ki sedita drug poleg drugega v godalnem orkestru in vlečeta violinski lok vsak v svojo, nasprotno smer! Oba

Jesenski klepet o kamniti krsti

bi se lahko ranila, oslepela. Da bi naredili violino za levičarja, ne bi bilo dovolj spremeniti vrstnega reda žic. Violine, vsaj tiste boljše, so v bistvu asimetrične, pomembna pa je njihova resonanca, ki se ne da izdelati »narobe«.

Zamislili smo se: naši otroci niso bili, hvala bogu, levičarji. Mogoče bodo kdaj kasneje to v politiki, a to ni kulturno, umetniško področje. Prej narobe.

Spomnil sem se zgodbe češkega režiserja Ivana Passerja. Bilo je usodno poletje 1968. Z Milošem Formanom sta pisala v Karlovih Varih scenarij in tu in tam zaigrala kakšno partijo golfa. Forman je od varnostnika na igrišču zahteval palico za levo roko in jo tudi dobil. Potem so Rusi okupirali Češkoslovaško in režiserja sta pobegnili iz domovine pred ruskimi

tanki. Nekaj časa sta bila v Parizu, nato sta odpotovala v New York. Forman je producentom ponudil scenarij Slačenje. Ker ni znal dobro angleško, je neke prizore pred njimi celo odigral. Denarniki so češka avtorja poslali pred nebotičnik, kjer je bilo veliko igrišče za golf. Rekli so jima, naj si malo oddahneta, zaigrata, medtem ko se bodo oni dogovorili okrog scenarija. Passer in Forman sta odšla do hišice, kjer so sposojali opremo za golf. Zaprošila sta opremo in palice, človek pa je vprašal: Gospod Forman, ali želite palico za levo roko? Čeh, ki je delal na igrišču za golf v Karlovih Varih, je bil že pred njima v New Yorku!

- Na svetu je vse mogoče, je dodal Franc. V stanovanju inženirja Odeta Golana v Tel Avivu so našli kamnito krsto, v kateri naj bi bile kosti Jakoba, Jožefovega sina, Jezusovega brata!

Zazijali smo. To je bila novica. Senzacija.

Franc se ni dal zmesti: Tako namreč piše na kamnitem sarkofagu. Strokovnjaki mislijo, da je to epo-

halno odkritje. Krsto so že ocenili na dva milijona dolarjev. Razumljivo, da Kato-liška cerkev ni z odobravanjem sprejela tega odkritja, saj bi to ogrozilo Marijino dogmo in tezo, da je bila nedolžna, Jezus pa brez-madežno spočet.

Feri je takoj dodal, kako je bila Marija po vsej verjet-

nosti nedolžna, a pred spočetjem. Dodal je še, da so zgodovinarji prepričani, da sta nekoč živela oba, Jezus in Jakob, da je slednji prevzel vodstvo v Krščanski cerkvi v Jeruzalemu. Pravoslavni strokovnjaki so sprejeli tezo, da so Jezusove sestre in bratje v bistvu otroci iz Jožefovega prvega zakon-a.

- Mi, luterani, smo mišljenja, da sta imela Marija in Jožef po Jezusovem rojstvu in njegovi nesrečni smrti še več otrok. Francoski arheolog Andre Lemaire je izjavil, da je danes že dokazano, da so Jakoba umorili, da je bil pokopan v Silvanu, kjer so tudi našli krsto (osuarij). Ob tej najdbi so znanstveniki prepričani, da so ostali neodkriti še mnogi drugi dokazi o biblijskih osebah. Nekateri so prepričani, da imajo Izraelci pa tudi Arabci v kletih in podstrešjih ali na balkonih še polno predmetov, ki sodijo v svetopisemsko arheologijo, samo da tega ne vedo.

Nekaj časa smo molčali. Vino nas je grela, zunaj je še naprej deževalo. Potem se je Milan odlepil od točilne mize in rekel, da gre domov. Na Goričko.

- Greš pogledat, ali mor-da tudi ti nimaš doma kakšne kamnite skrinje?

- Vse je mogoče, je lakonično odgovoril Milan.

Plačali smo. Zunaj nas je pogoitnila mokra jesenska megla. Vsak od nas je mislil na kamnito skrinjo, a bilo je malo verjetnosti, da bi jo imeli doma, da bi jo našli. Ali že sama misel na takšno svetiopisemsko najdo je bila vredna - ne iskanja, marveč premišljevanja.

Petdeset let je ena od prelomnic v človeškem življenju. Vsak upa, da jo bo doživel mladosten in zdrav. In če mu to srečo življenje podari, želi veselje ob tem podeliti z drugimi. Povabi jih na svoje slavlje, da je veselo in simbolično, pa poskrbijo prijatelji. V imenu Pena se jim zahvalujemo, da smo lahko bili zraven, ko je drugič odrasel Mičo (tako mu pravijo prijatelji) iz Radenec.

»Abraham je živel v Palestini, po svetu je hodil bos in danes sem jaz njegov odposlanec in tu med vami, ker je v daljno deželo prispelo sporočilo o velikem dogodku v vaši krajih ... Milko Štelc iz Radenec se mora srečati s svojim abrahamom ...« se je glasilo sporočilo velikega odposlanca, ki je v gostišče v Spodnjo Ščavnico, kjer je bila že zbrana vesela družba sorodnikov in prijateljev, res prišel bos in v Abrahamovi opravi, z natančno zapisanimi sporočili na skrbno izbrani tiskovini, da nič iz preteklosti ne bi odšlo v pozabo. Simbolično predstavo je uprizoril Ivan Maučec iz Beltincev, asistrali

ABRAHAM JE »SREČAL« ABRAHAMA

Slavljenčevi najbližji: (od leve) teta Micika s Kobilščaka, oče Franc, mama Cecilija, sestra Marija in njen mož Pintoko iz Indonezije, ki že trideset let živi v Sloveniji, ter nečakinja Rina s fantom Romanom. Pogrešal je brata Marjana, ki je v Ameriki in mu, čeprav si je zelo želel, ni uspelo priti domov.

Iz Beltincev pa na slavlje niso prišli le Milkovi nogometaši, povabili so se z iskrenim veseljem odzvali tudi najodgovornejši člani kluba: (od leve) predsednik kluba Štefan Horvat, dr. Vlado Perkič, tehnični direktor Martin Horvat in Jože Rous s soprogi.

pa sta mu Nada Ilješ in Milena Kovačič, medtem ko se je Mičo iskreno smejal duhovitim zgodbam iz svojega življenja. »kot so jih zapisali v Palestini«. Prijatelji pa so mu podarili srce - veliko, kot ga je zanje vedno imel.

Milko Štelc iz Radenec je ostal zvest družinski tradiciji. Doma so imeli »malarijo« in leta 1974 je od očeta prevzel obrt, pred tem pa se pri njem izučil za sobopleskarja. Zdaj je samostojni podjetnik, ki uspešno nadaljuje družinsko tradicijo. Svoj prosti čas je v življenju namenil veliki ljubezni - nogometu in je eden redkih, ki se lahko ponaša z dosmrtno predsedniško funkcijo. V klubu VRČEK, ki mu je duhovni vodja, so ga v en glas izvolili za dosmrtnega predsednika. Na zdravje in še na mnoga predsedniška leta mu je zaželela vesela družba ob zvokih harmonike Stanka Ilješa.

Milku je bila posebej draga gostja ta večer vnukinja Ivana. Ne vidita se prav pogosto, saj si je hčerka Simona moža poiskala na Hrvaškem in si tam z Brankom ustvarila novo ognjišče, sta pa kljub temu prava zaveznika. Ivani so očke kar žarele pozno v večer, potem pa je postal dedkov abraham prenaporen tudi zanj. Sin Andrej pa žal z očetom ni mogel podeliti veselja tega večera - načrte je prekržala nujna službena pot.

Najprej je nogomet igral, potem je postal nogometni trener z licenco, opravil je sodniški izpit in celo fizioterapevtskega. Veliko nogometnih doživetij ima za sabo, najlepša pa so vendarle tista iz Beltincev, kjer je začel kot tehnični vodja delati s pionirji in kadeti (trener je bil Ivan Maučec) in popeljal ekipo s 5. mesta v drugi ligi v prvo državno nogometno ligo. V pokalnem tekmovanju so premagali Muro in igrali z Olimpijo, ko so tekmo sicer izgubili z 2 : 1, predstava pa je bila odlična, če omenimo samo kamenček iz bogatega mozaika. S fanti se je odlično ujel. »Nismo imeli težav ne z alkoholom ne disciplino, vsi fantje so dokončali šolanje, bili smo kot velika družina. Vabili so me na svoje rojstne dneve, na maturantske pleske ... In jaz sem vse povabil na svojega abrahama. Vsi so tu, iskreno sem vesel ...« In fantje so veselje delili z njim. Moštvo pa je bilo ta večer takole: (od leve) Borut Balažic, Danilo Horvat, Gorazd Erjavec, Sebastian Antolin, Damjan Sraka, Denis Kutoš, Bojan Mertuk, Peter Pertoci, Dejan Slana, Milko Štelc, Danijel Duh, Danijel Zlatar, Cvetko Antolin in Matej Horvat.

Sorodniki in prijatelji so slavljenca »zasuli« z darili. Polnih rok je prišla tudi očetova sestra Ida, v zahvalo pa je dobila »abrahamov« poljub. »Zdaj pa vsem, ki so bili na slavlju, sporočam, da prve dneve z abrahamom dobro prenašava in jim dajem na znanje, da sem stopil v »somarska« leta.« Kaj bodo prinesla ta leta, bomo preverili čez desetletje, velja!

Irma B.

Nataša J.

Na bogato pogrnjeni mizi je pozornost zbujalo pecivo. Bilo ga je ogromno, lepo je bilo na pogled in izjemno dobro. Krivec za vse to pa je bila Milena Kovačič, ki nam je zaupala posebne Milkove zasluge pri tem, da se je kot zelo mlada dekle poročila z njegovim prijateljem Feliksom in da je danes srečna mlada babica. »Rada pečem, če pa je to potrebno za takšno priložnost in za takšnega prijatelja, mi tega niti propovedati ne bi mogli.« Mogoče bo lahko zanj kdaj napekla pecivo še za kakšno posebno priložnost. Menda mu življenje še mora nameniti zakonski jarem, so se šalili prijatelji.

To in podobna slavlja del svojega dogajanja skoraj obvezno preselijo tudi na plesišče. Ples večera je novopečeni abraham odplesal z mamo.

Mag. Suzana Koltaj

dr. med., specialistka kirurgije

Biti drugačna, pomeni delati v generalštabu slovenske vojske kot svetovalka načelnika generalštaba, šest mesecev voditi medicinsko misijo Sforja v Bosni, imeti magisterij iz abdominalne kirurgije, govoriti šest jezikov, kot mati samohranilka vzgajati ali bolje bogato živeti z devetletnim sinom Oliverjem, se pred časom zaradi njega voziti skoraj leto dni vsak dan delat v Ljubljano ter skupaj početi vse, kar dnevno življenje prinaša ali kar si zastavita.

Biti tako drugačna, pomeni biti uspešna in zadovoljna ženska, ki življenja in dogodkov v njem ne sprejema kot samoumevne, ki se ti zgodijo in se jim prepuščaš, jasno prepričana, da se je za vse v življenju treba potruditi in njegov tok usmeriti tja, kamor želiš. Vedno to sicer ni mogoče, struga je dostikrat vijugava, tok včasih hitrejši, potem počasnejši, vendar se mu ne smeš prepustiti.

Biti tako drugačen, pomeni biti tudi neprestano na očeh, včasih prijaznih, dostikrat manj prijaznih, celo hudobnih.

Renata Ficko

Natalija Juhnov

Brigadirka brez bele zastave

Kateri so bili tisti dogodki, ki so najbolj zaznamovali vaše življenje, vas naredili takšno, kot ste?

»Že v zgodnji mladosti sem se morala boriti. Poglejte, doma sem iz Prosenjakovce, mama je Madžarka, moj materni jezik madžarski, in ko sem prišla v soboško gimnazijo, sem morala precej delati, da sem prišla v korak s sošolci. Spomnim se profesorja slovenščine Sedonje, ki me je dajal celo za vzgled drugim

Zelo mlada sem morala načrtovati tudi svoj čas – oče in mama sta bila zaposlena v nekdanjem, sedaj državnem podjetju, doma pa smo imeli še kmetijo za vzrejo živine, ki je potrebovala pridne roke. Oče je vedno govoril, da je šola prostor za učenje in da je čas do odhoda avtobusa v Prosenjakovce treba izkoristiti. Spomnim se stare čitalnice na lokaciji današnjega hotela Diana, kjer sem delala naloge in se učila, tako da je po prihodu domov ostal čas za delo.

Naslednji je bil prav gotovo odločitev, da grem študirat medicino, in to zato, da bom nekoč kirurginja. Doma nad to mojo odločitvijo niso bili najbolj navdušeni, saj je medicino študirala že starejša sestra Eva in, kot je dejal oče, je en doktor v družini dovolj. Starši so me namreč videli na tekstilni tehnologiji, na študiju, ki je bil povezan z našo nekdanjo dejavnostjo tekstilne stroke – pletilstva. Vendar sem vztrajala, se vse poletje učila za sprejemne izpite in se uspela vpisati na medicinsko fakulteto v Ljubljani.

Naslednji dogodek, ki me je utrdil v prepričanju, da se svet ne konča v Ljubljani, da je okrog nas toliko drugačnih in zanimivih ljudi ter dežel, pa so bile težave s kemijo, zaradi katere sem izgubila letnik in s tem tudi finančno podporo od doma. Oče je namreč vedno govoril, če ni izpitov, ni denarja. Kar pa sicer ni bilo čudno, saj je bila mama prava umetnica, ko je razporejala denar za nas štiri, ki smo skoraj istočasno študirale v Ljubljani brez štipendij ali dodatne podpore. Vendar se nisem predala, po opravljenem izpitu iz kemije v decembru sem oprtala nahrbtnik in se s študentsko napotnico odpravila v Anglijo za 'bejbisiterco'. To je bila življenjska izkušnja, ki mi je odprla nova obzorja.

Pa vendar ste uspešno končali študij medicine, specializacijo, kasneje celo magisterij.

»Seveda. Po usodni kemiji sem se potrudila, da so bili izpiti 'pospravljeni' že spomladi, tako da sem imela tri mesece počitnic – malo delavnih, malo potovalnih. Tako sem na primer delala tri sezone na Švedskem, v tovarni konzerv, kjer smo vlagali kumare in vse, kar sem zaslužila, sem tudi porabila. Za potovanja. Kot študentka sem prepotovala Ameriko, delala v poletnem kampu za otroke, bila na študentski praksi v Rusiji, na Finskem, prepotovala celo Skandinavijo, Anglijo, Škotsko in kasneje v življenju še marsikaj. Po študiju sem opravila staž v Ljubljani, kjer sem želela tudi ostati. Ker pa nisem dobila potrjene toliko želene specializacije iz kirurgije, sem se vrnila v Soboto, kjer so mi to omogočili, saj so imeli veliko pomanjkanje kirurgov. Kasneje sem specializacijo še zožila na abdominalno kirurgijo in kot prva ženska na zagrebški medicinski fakulteti tudi magistrirala na smeri splošna kirurgija. V soboški bolnišnici sem ostala kot kirurginja dvajset let.

Sledil je odhod v Bosno.

»Ja. Slovensko ministrstvo za obrambo je iskalo zdravstvene delavce, predvsem zdravnike, za misijo Sforja v Bosni. Ponujali so trikrat višjo plačo, kot sem jo imela tukaj, zato sem se prijavila. Imela sem vsa potrebna priporočila, pika

na i pa je bilo moje znanje jezikov. Bosna je moja šestmesečna zelo bogata izkušnja in prav tako eden od stvari, ki so spremenile tok mojega življenja. Ves čas bivanja v Sarajevu so nas v tem neznanem, nevarnem in izzivalnem svetu opazovali in ocenjevali Američani. Tega nisem vedela. Za svoje delo sem dobila visoke ocene, ki so iz Nata romale tudi na ministrstvo za obrambo. In te ocene so bile priporočilo in vzrok, da sem dobila ponudbo za vodenje zdravstvene službe slovenske vojske. Sicer s pomisleki, pa vendar, sem sprejela to delo kot nov izziv, katerega namen je bil posodobitev oziroma preobrazba te službe, ki je bila brez prave organizacije, razvoja in pravih ljudi. Kot vsakega dela do sedaj, sem se tudi tega lotila odgovorno, ne da bi vedela, da je to pred mano poskušalo že več kot deset strokovnjakov, ki pa so vsi po vrsti hitro odšli. Zanimivo je, da so vodje odhajali, ostajala pa je baza tistih, ki so za te odhode na različne načine poskrbeli. Tako je bilo tudi z mano. Ko se je težka kompozicija nove organizacije te službe začela premikati, so poskrbeli, da sem izstopila. Premeščena sem bila v generalštab kot svetovalka načelnika generalštaba za medicinske zadeve, kjer se ne ukvarjam toliko z operativno, temveč z načrtovanjem in razvojem, kar je spet nov in zanimiv izziv.

Pa vendar se za Bosno niste odločili samo zaradi plače, verjetno je bil vzrok tudi vaš nemirni duh ...

»No, na prvem mestu je bila prav gotovo plača, za tem pa nezadovoljstvo. Glejte, dvajset let sem delala v murskosoboški bolnišnici kot kirurginja na kirurškem oddelku, bila v strokovni 'špici', karierno pa nisem napredovala. Sicer sem zaradi vsega že dvakrat razmišljala o odhodu in tudi začela urejati dogovore v tej smeri – najprej v Ljubljani, v bolnici Petra Držaja, kjer so potrebovali strokovnjaka mojega kova, in nato kasneje v Mariboru na kirurškem oddelku. V obeh primerih je bila služba tako rekoč dogovorjena, ko pa je bilo treba preiti do končne realizacije potrjenega sprejema, se je obakrat ustavilo na enak način. Iz meni takrat neznanih vzrokov se je to zavlačevalo tako dolgo, da so se objektivne okoliščine spremenile – sin je začel obiskovati šolo in tako sem ostala v Murski Soboti še naprej.

Danes veste, zakaj?

»Da, bila je žal neke vrste kuhinja, podtalna iz »baze«, kot sem neformalno izvedela mnogo kasneje. Sicer pa je bilo moje tako zasebno kot strokovno življenje vedno zanimivo za javnost. Nekateri so se tako zanimali zame, da je to postajalo že nevzdržno. Iz tega razloga je tudi moj Oliver rojen v ljubljanski porodnišnici, čeprav si lahko mislite, da bi mi bilo veliko lažje in enostavneje roditi v soboški bolnišnici, kjer dela tudi moja sestra kot ginekologinja in porodničarka in je celo predstojnica tega oddelka.

Morda pa je bila Sobota za vas premajhna?

»Ne, ni bila, saj tudi Slovenija ni velika. Bistveno za odhod je bilo to, da sem v več kot dvajsetih letih kirurškega dela vložila v strokovno izpopolnjevanje ogromno energije, dela, časa in tudi svojega denarja, kar je vplivalo tudi na nivo mojega strokovnega dela doma in v tujini in je postalo moteče za tiste, ki se jim to ni dalo ali pa niso bili sposobni graditi stroke v tej smeri, zato pa so napredovali karierno. V določenem trenutku sem se torej odločila, da svojega znanja in izkušenj ne bom več anonimno razdajala iz ozadja ljudem, ki so imeli to za popolnoma samoumevno, kar pa ne pomeni, da ne bom več delala v stroki.

Kako bi se ocenili?

»Sem zelo radovedna, pa ne v smislu, kdo, kje, s kom ...«

Ambiciozna?

»Ne vem, ali dovolj, kajti potem bi svojo življenjsko pot usmerila nekoliko drugače. Sem pa ambiciozna v stroki, po srcu, duši in znanju sem kirurginja in to bom ostala, to je gotovo ...«

Trmasta?

»Malo, pa ne dovolj.«

Samozavestna?

»Ja, do neke meje, mogoče bolj ponosna in preveč odkrito dosledna ...«

Realna?

»Da, to te nauči življenje. Mene res ni 'šparalo', zelo zgodaj mi je prineslo spoznanje, do katerega nekateri ne pridejo ali nočejo priti nikoli – v življenju se lahko zaneses samo nase.«

Pogrešate Soboto?

»Mridva se redno vračava, skoraj vsak konec tedna in tudi vmes sva doma ... Mnogi me sprašujejo, ali pridem nazaj, pritisk nekdanjih pacientov in tistih, ki bi to želeli postati, je še vedno velik. Saj petindvajset let strokovnega dela in navzočnosti v nekem prostoru in okolju ni mogoče kar čez noč izbrisati, prav tako tisoče pacientov ne, ki so ti zaupali in si jih zdravili, čeprav so tudi tovrstni poskusi navzoči. Zaradi tega sem tudi po odhodu želela na neki način še biti navzoča in sem ponudila soboški bolnišnici sodelovanje. Predlagala sem vodstvu, da bi štiri dni skupaj, enkrat mesečno, opravljala delo kirurginje na kirurškem oddelku, ustrezno moji izobrazbi, znanju in izkušnjam. Tako bi lahko zadovoljila želje mnogih pacientov. Ministrstvo za obrambo je moji želji ugodilo, drugače pa se je zgodilo tukaj. Direktor bolnišnice mi je pokazal dopis nekdanjih sodelavcev kirurgov, kjer so zapisali – večina se je tudi podpisala –, da ne želijo, da se jim ponovno pridružim. Nato mi je bila kljub temu ponujena opcija, in sicer trikrat mesečno delo v urgentni kirurški ambulanti. Tega seveda nisem mogla sprejeti in sem, ker sem menila, da je prišlo verjetno do nesporazuma, ponovno pisno razložila vsebino in pomen svoje prve ponudbe. Tokrat nisem več dobila niti odgovora. Mogoče pa je to odgovor, ki mu sledi odgovornost, temu posledice ... ampak to je že druga zgodba.«

Ste zadovoljni s svojim življenjem?

»Sem, kar pa ne pomeni, da si ne želim več. Imam še polno načrtov in želja, veliko bi še rada videla, doživela ...«

In kje je v teh načrtih Oliver?

»O, Oliver? Povsod, vedno. On je moj sonček.«

»Vestnik je tuj tü«

Se še spomnite albuma skupine Riblja čorba z naslovom Buvlja pijaca? Ja, svojčas je bil zelo popularen in smo z veseljem izgovarjali to ime. Ampak ali smo sploh vedeli, kaj pomeni? Sam že zadnjih nekaj let trdim, da so stare stvari spet v trendu, kakšni podrobnejši poznavalci in zbiralci pa so verjetno istega mnenja že celo desetletje. S kolegico Natašo sva želela to preveriti tudi v živo, kot se reče, zato sva se odpravila v Maribor, kjer je nam najbližji boljši sejem, ki je odprt samo v nedeljo dopoldan.

Naj takoj poudarim, da je bil za oba obisk mariborskega »boljšjaka« premiera, saj sem o njem prej le slišal govoriti, tako da nisva niti točno vedela njegove lokacije, razen tega, da je nekje na Teznem. In res, bil je na desni strani Ptujске ceste, to ni bilo težko ugotoviti, saj se je že s ceste videla množica ljudi in še večja gneča avtomobilov. Že ko sva gledala njihove registracije, sva vedela, da je precej resnice v tistih govoricah, ki so nama pravile, da gre za enega največjih boljšjih sejmov v Sloveniji (večji bi bil lahko samo tisti na ljubljanskem Rudniku): poleg mariborskih še celjske, mur-skosoboške (z vsemi grbi), ljubljanske, goriske, avstrijske, romunske, nemške, hrvaške, bosanske itd. Ker je bila ura 10, sva vedela, da sva »padla« v največjo gnečo. Množica ljudi je bila nepopisna, in to kljub temu, da je »boljšjak« razdeljen na dve veliki površini, na kateri se je bohoto kakih tisoč stojnic. Če tega ni, pa so dobra tudi travnata tla.

Boljši sejem ima v sebi precej vzhodnjaškega, orientalskega, saj okrog vas nenehno mrmrajo ljudje, ki se pogovarjajo in barantajo v vseh mogočih jezikih, iz zvočnikov doni glasba (sicer domačih »narodnjakov«), v kotu imate bar, kjer dobite burek in jogurt, nedaleč stran prodajajo konjsko meso, znanci pa se slučajno srečajo kar na sredi nepretrganega toka ljudi, ki se gibljejo v eno ali drugo smer. Zdaj pa k tistemu, kar je najpomembnejše: kaj vse lahko dobite na takšnem sejmu, ki je v Mariboru že institucija. Najprej vas moram opozoriti na nekaj: ob obisku boljšjega sejma si ne belite glave, zakaj bi nekdo prodajal ali kupil to ali ono (in se vam zdi to popolnoma neskladno z vsakršno logiko), ker taki sejmi delujejo po sistemu – kot smo nekoč radi rekli – »ko voli, nek' izvoli«. Zdaj pa gremo (vsaj k temu, kar sem si zapomnil). Poleg vseh vrst oblačil, sadja, zelenjave, kruha in peciva lahko dobite še: stare in nove radijske aparate, kasetofone, CD-predvajalnice, ure, pasove, kipce, nože, bodala, pištole, globuse, denarnice, zgoščenke, kasete, gramofonske plošče, električne aparate, dele električnih aparatov, šivanke, sukance, knjige, mobilne telefone (vtis imam, da je teh največ), stare razglednice, znamke, rezervne dele za avtomobile, dele za

druga vozila, televizorje, železničarske kape, hišna orodja, nogavice, instrumente, stare registracije, ulične table in kup popolnoma »odštekanih« stvari. Meni so se takšne zdele lasulje, ki jih je neki prodajalec prodajal le nekaj metrov stran od tistega, ki je prodajal Hitlerjevo knjigo Mein Kampf iz leta 1939 za 25 tisočakov, nemško vojaško čelado iz druge svetovne vojne pa za 8 tisočakov.

Od Mein Kampfa do lasulj je samo korak

Po obisku boljšjega sejma se sploh ne čudim, da je Maribor med veliko vojno tako toplo sprejel nemško vojsko, saj pri domala vsaki tretji stojnici najdete kak spominek iz tega obdobja: delovno knjižico Wehrmachta, sliko kakega polkovnika ali generala, vojaško odlikovanje ali škornje. Nedaleč stran srbski prodajalci prodajajo kompletne uniforme »sa fronta«, tega nedavnega, saj veste, katerega. Na sejmu se počutite, kot da ste sredi kakega Fellinijevega ali Kusturičevega filma, saj so že prodajalci sami nenavadne pojave, k nadrealističnosti pa dodajajo tudi sami kupci. »Tukaj je potrebna še ena luknja,« je ob nakupu piščalke menil kupec srednjih let. »Strinjam se z vami, ker vidim, da

ste majstor svog zanata. Ko zna, zna,« mu je z močnim bosanskim naglasom odvrnil prodajalec starejših let. »Boš danes prodal ta računalnik?« je Nataša vprašala mladega prodajalca, še skoraj otroka, ki je sedel na travni med kolesom, računalnikom in avtomobilskimi gumami. »Stoprocentno,« je samozavestno odvrnil. Malo dalje sta oče in sin nekemu dedku uspela prodati šivalni stroj, ki se zapira v omaro: »Če ga kupite, vam ga bova pomagala nesti do avtomobila.« Rečeno, storjeno. Seveda ni manjkalo niti naših romskih znancev s soboške tržnice. »Hej, Vestnik je tuj tü,« so naju veselo pozdravili. Njihova »roba«: ure za 1000 tolarjev in oblačila. A na sejmu se lahko baranta: »Koliko je tale stolp, štirinajst?« sem vprašal prodajalca, ker se mi je zdelo, da sem slišal tako ceno. »Štirinajst, to je zadnja cena, prej je bil šestinajst,« je bil takoj pripravljen na »cenkanje«. Ko sva prišla do vrat, sem naletel na za mene pretresljiv prizor: v kartonski skatli je sedel mlad psiček, pisan mešanček, ki ga je njegov gospodar prodajal za štiri tisoč tolarjev. Psiček se ni kaj dosti menil za božanje radovednežev in simpatizerjev, saj so mu oči kar same od sebe lezle skupaj. Ko sva naslednjič prišla do istega mesta, kužka ni bilo več. Očitno ga je že odnesel nekdo, ki mu je mali sedež v srce. Tudi midva z Natašo nisva odšla praznih rok: ona je vzela kipec zlatega Bude, jaz pa nekaj starih gramofonskih plošč in majhen globus. In željo, da se bova še vrnila na ta kraj, saj je tako vitalen, da nama je običajno dolgočasno nedeljsko dopoldne spremenil v vznemirljiv dan.

Vedno večja priljubljenost boljšjih sejmov in antikvariatov je verjetno posledica zasičenosti z novimi tehnologijami, ki se vsak dan usipavajo na tržišče. Na misel mi prihaja pesem skupine Duran Duran, ki je že pred leti trdila, da je v sodobnem svetu »Too Much Information«. Ljudje se že bojimo kupiti nov računalnik, nov DVD, hi-fi stolp in kar je še podobnega, ker že vnaprej vemo, da bo že jutri na trgu novejši, še boljši, s funkcijami, o katerih prej nismo niti sanjali. Pred kratkim sem se zgrozil, ko sem na hrvaški televiziji gledal dokumentarno oddajo o tem, kako v Tokiu vsak dan na odpadku uničijo več tisoč le nekaj mesecev starih računalnikov, ki ne ustrezajo zahtevam galopirajoče informacijske družbe in jih nihče noče več kupiti. Horor! Dovolj je tega, ustavite konje.

Staro pa je dobro, pregledno, vsaka stvar je na svojem mestu in ima neko določeno patino, ki prinaša s sabo košček ali dva nostalgije. Kaj hočemo, dobri stari časi pač!

Pénova akcija

Morda bodo nekoč s takim merilnikom pogledali tudi v globino zareze pnevmatike vašega avtomobila.

Pénova trojka je tokrat udarila ob parkirišču za tovornjake pred Gornjo Radgono. Policisti so nam šli na roko in pomagali. Obljubili so, da bodo za to priložnost mili (milica!?). Kazni ne bo, le strogo opozorilo voznikom.

»Junaki« si upajo na cesto tudi s takšno gumo.

4 mm v zimsko gumo ali veriga na letno gumo = zimska oprema

Irma zadovoljna, voznik Franc Kramberger iz Maribora še bolj. Irmino kontrolo gum je dobro prestal. Na sploh je imel Mariborčan opremo v redu in, kot je povedal, za kakršenkoli prometni prekršek doslej ni dal še niti tolarja.

Evropska konvencija o varnosti v cestnem prometu (Slovenija jo je podpisala) predpisuje od dodatne opreme za avtomobile edino varnostni trikotnik. Druga dodatna oprema (lopata, prva pomoč, odeja, vlečna vrv itd.) izhaja iz zakonodaje posamezne države.

Enostavno smo odšli preverjat, kako so avtomobili na naših cestah pripravljeni na zimo. Na policijski postaji v Gornji Radgoni so obljubili, da bodo ponovili pregled, kakršnega je za TV Slovenija pred slabim tednom posnel Bojan Peček. Kako smiselno je predpis o opremljenosti vozil v zimskih razmerah, vedo samo tisti, katere so zimske razmere ujele nepripravljene na cesti daleč od doma. Nekaterim pa pomeni le dodatno breme in stroške.

Oglejmo si fotografije. Iz vzorca (pregledanih vozil) bi skoraj lahko rekli, da večine voznikov zima ne bo presenetila.

Zimska oprema = 4 zimske gume z najmanj 4-milimetrskim profilom ali letne gume in snežne verige za pogonska kolesa. Ne glede na vremenske razmere je zimska oprema obvezna do 15. marca pa tudi dlje, če sneži in se sneg oprijemlje cestišča oziroma je višok več kot 10 cm.

Tu je stvar »zagustila«. Prednje gume juga, ki ga je vozila Olga Kolarič, so bile v redu, zadaj pa zelo »zlizane«. V začetku so bili ob avtomobilu le policisti in Olga se je krčevito branila. Za vso zadevo naj bi bil kriv mehanik, kateremu je naročila in tudi plačala, da vzame kolesa v red. Kar je seveda mogoče. Potem se je približala Pénova trojka in stvar nekoliko zgledila. Poslovili smo se z opominom. Ko ne bo zraven Pénove trojke, bo zadeva seveda dražja.

Kako kaj prodajajo verige, smo pogledali v novi trgovini GMT ob Tišinski cesti. Prodajalec Alojz Stertak iz Nuskove se je rade volje podal na parkirišče ogledat avtomobil, nato izbral ustrezno velikost verige in velikodušno demonstriral montažo.

Akcija policije, ki je predvsem opozarjala na pravočasno opremljenost vozil na zimo, je končana. Zdaj bodo na vrsti kazni. Če nimate zimske opreme, imejte pripravljenih vsaj 20.000 tolarjev!

Ko so ustavili voznika tovornjaka Franca Roškerja iz Ljutomera, ni bil presenečen. To mu je bilo danes na poti iz Maribora že tretjič. Tahograf ni pokazal prehitre vožnje, gume pa bolj tako, tako.

Policijski del Pénove akcije o zimski opremljenosti. Od devetih vozil, ki so jih pregledali, le eno ni bilo v skladu s predpisi. Ugotovimo torej lahko, da se večini voznikov zime ni treba bati. Vendar: počakajmo na zimo. Pomlad bo povedala svoje.

Lojze Penič

Nataša Juhnov

Nova akcija policije Dovolj imam poka-nja, se bo kmalu začela. Usmerjena bo v zmanjšanje porabe petard in pirotehničnih izdelkov. Po besedah inšpektorja policije Stanka Ilješa prizadevanja že rodijo sadove. Vsako leto je manj pokanja in s tem zmanjšana možnost poškodb.

Slavko in Jožica Svetec – spoznala sta se na pošti

Že od nekdanj rad jem meso, zato sem že v otroštvu sklenil, da bom postal mesar. Morebiti tudi zato, ker je bila moja želja zaradi takratnega pomanjkanja mesa toliko večja,« pravi Slavko Svetec. Prekmurec iz Šalovec ima v Ljubljani uspešno družinsko podjetje, katerega zaščitni znak je smejoči se prašiček. Poleg hčerke Mojce, ki je poročena, in sina Mateja, ki končuje študij medicine, imata z ženo tudi osemmesečno vnukinjo.

Prekmurec iz Šalovec

ima v Ljubljani uspešno družinsko podjetje

Zakaj je svinja pobegnila? Spomini na otroštvo so eni najlepših v njegovem življenju. Nekateri so čisto po naključju povezani tudi z njegovim sedanjim poklicem. Kot otroku so mu namreč na kolinah potisnili v roke prašičji rep in mu zapovedali, da naj ga trdno prime, da svinja ne bo med klanjem pobegnila. »Starejši, ki bi morali držati prašiča za noge, pa so ga nalašč spustili. Svinja je pobegnila, da so jo morali loviti po dvorišču, mene pa so obdolžili, da je nisem dovolj vlekel za rep. Seveda sem se tako majhen, kot sem bil, počutil krivega, oni pa so se smejali, saj so vedeli, da sam prašiča ne bom mogel zadržati. Vendar pa je moja žalost trajala samo nekaj trenutkov. Vse do takrat, ko so prašiča osmodili s slamo, otroci pa smo se nato spravili nanj in se pretvarjali, da jahamo,« se spominja Slavko Svetec.

O hrenovkah

Od doma je odšel s 14 leti. Najprej v Mursko Soboto, kje je delal kot vajenec v Pomurki, ki je že takrat slovela kot ena najboljših tovarn mesne industrije. Vajenci so delali v tovarni osem mesecev na leto, preostale štiri pa so se izobraževali v šoli v Mariboru. Slavko je stanoval v Murski Soboti v Partizanski ulici, v Mariboru pa v internatu. »Na začetku ni bilo lahko,« je povedal Slavko. »Takrat sem bil prvič od doma. Čeprav sem imel hudo domotožje, sem vedel, da je bilo treba iti s trebuhom za kruhom. Naša kmetija v Šalovcih je bila majhna. V Pomurki se je veliko

Zgodilo se je na pošti

Čas v Pomurki je hitro tekel in po končanem vajenstvu so Slavka poslali na novo delovno mesto v Novo Gorico. Tam je spoznal nove ljudi in se naučil italijanščine, nato pa je moral k vojakom. Po odsluženem vojaškem roku ga je Pomurka poslala v Ljubljano, toda kaj kmalu je sklenil, da bo raje zastopal podjetje iz Čakovca, ki je bilo prav tako uspešno na trgu. Dela je bilo veliko, a čas za obisk domačih krajev se je zmeraj našel. Tako je med obiskom v Šalovcih leta 1968 spoznal tudi ženo Jožico. Srečala sta se na pošti, kamor so poslali Jožico, ki je sicer doma iz Črenšovca, nadomeščat. Naslednjih pet let sta se videvala, si pisala pisma, Jožica je prišla študirat v Ljubljano, leta 1973 pa sta se poročila. »Poroča je bila v prekmurskem slogu, svatje jo pomnijo še danes,« nam je razkril Slavko.

Ni bila krava, temveč jelen

Odločitve o zasebnem družinskem podjetju v družini Svetec ne obžalujejo, saj gre posel dobro od rok. Vedo, da je konkurenca velika, zato se je treba potruditi. Poleg mesnice imajo v Ljubljani še gostinski lokal z imenom Mojca in delikateso, vsako leto pa postrežejo tudi vsem Prekmurcem, ki se zberejo na prekmurskem pikniku v Mostecu. Čeprav se na njihovih policah znajde tudi prekmursko meso, prenašajo največ klanja in proizvodnje z območja Laškega. Vsako leto se predstavijo z gostinsko ponudbo tudi na različnih sejmiš po Sloveniji. Svojim gostom ponudijo tudi prekmursko hrano, na primer kolone ali bograč s pravo divjačino. Slavko je navdušen lovec. »Že kot majhen otrok sem sodeloval pri pogonu, ki ga je imela šalovska lovska družina na Hodošu. Starejši lovci so se uspešno prebijali skozi zaraščen del gozda in trnje, jaz pa sem bil pri tem bolj počasen. Takrat sem opazil, da v grmovju leži nekaj velikega in začel vpiti, da je zagotovo krava. Slišali so me vse do madžarske meje in nazaj, slišala pa me je tudi tista krava, za katero se je izkazalo, da je bil jelen. Še danes me moji lovski kolegi zafrkavajo, naj ne ustrelim krave, če bom videl jelena.« Slavko se je odpravljaj na lov tudi tistega dne, ko smo se z njim pogovarjali. Pred tem je obiskal mamo, ki živi v Domu starejših v Rakičanu. Njegovega obiska se razveselijo tudi preostali stanovalci, saj jih rad povabi v svojo družbo. »Tudi mama je v Domu zadovoljna in prav veselim se vsakega obiska, čeprav vem, da je zanj, tudi ko me ni v Prekmurju, dobro poskrbljeno,« nam je izdal Slavko.

Najboljše in najbolj kakovostno

»V mesarstvu vsi prodajamo najboljše in najbolj kakovostno, vendar pa samo zadovoljen kupec ve, kje to

Slavko in Jožica Svetec. Slavko je v lovski opravi.

Gostinski lokal na Dunajski cesti v Ljubljani so odprli leta 1996. Fotografija je nastala na otvoritvi. Od leve proti desni so: Matej, Jožica, Mojca in Slavko.

Pred domačim lokalom v Ljubljani.

Slavko pogosto obišče tudi mamo, ki živi v domu starejših v Rakičanu.

Slavko pri enajstih letih. Že takrat je vedel, da se bo ukvarjal z mesarstvom.

naučil. Tudi to, kako se morajo obesiti hrenovke, ko jih vzamejo iz kotla. Slavko je dogodek opisal takole. »Hrenovke so v Pomurki kuhali v parnih kotlih, vajenci pa smo jih nato morali obešati. Naš mojster je dovolil, da smo lahko hrenovke, ki so se v kotlu ali pa med obešanjem potrgale, pojedli. Toda takih primerov je bilo malo. Ker se hrenovke niso in niso hotele potrgati, smo jih nekega dne v kotlu potrgali sami. Mojster je bil zelo začuden in je dejal, da so čreva zagotovo slabe kakovosti, saj bi drugače morale ostati cele. Mi smo se veselili, da bomo lahko ogromno pojedli, hkrati pa ugotovili, da nas mojster ne bo pustil od kotla, dokler ne bomo v želodce pospravili vseh hrenovk. Rezultat je bil, da so nekateri vse popoldne od ogromne količine hrane bruhali, jaz pa hrenovk še nekaj dni po listem nisem mogel niti pogledati.«

Takole pa so proslavili Slavkovega abrahama.

zares tudi dobi,« je med pogovorom ugotovil Slavko. Največ dela bodo imeli v svoji delikatesi na Dunajski cesti v Ljubljani pred novoletnimi prazniki. Ko se bo silvestrska noč že začela, bodo oni šele končali z delom. Silvestrovali bodo doma, žena bo pripravila večerjo.

»Malo pa ji bomo pomagali tudi mi, saj sama pravi, da nekatere stvari pripravimo ali skuhamo in spečemo v naši mesnici oziroma delikatesi bolje kot ona, čeprav jo moram pohvaliti, da je zelo dobra kuharica,« je ob koncu našega pogovora še povedal Slavko.

Se se dogajajo
čudeži

Človek s Kristusovimi ranami

Stiriindvajsetega januarja 1971. leta se je rodil v Vrbniku na otoku Krku Zdravko Sudac. Po osnovni je končal še srednjo šolo, potem pa nenadoma zaznal notranji glas, ki ga je nagovarjal, naj bi študiral in postal duhovnik. Devetindvajsetega junija 1998. leta je daroval novo mašo in postal kaplan.

Šele pred kratkim se je razvedelo, da mu je duhovni poklic izmolila mati, ki se je v mladosti tudi hotela posveti duhovništvu, vendar so bili njeni starši siromašni in niso mogli prispevati denarja za njen noviciat v samostanu, kamor si je tako želela. Skoraj proti svoji volji se je poročila, rodila, nato pa molila, da bi sin postal duhovnik.

Zlatko Sudac ni navaden duhovnik, ampak mlad duhovnik s stigmami oziroma Kristusovimi ranami na rokah, nogah in prsih. Še več: stigma v obliki rdečega križa se mu je pojavila tudi na čelu, in sicer med molitvijo v Novalji na Pagu maja 1999. leta, na dan, ko je papež Janez Pavel II. razglasil za blaženega patra Pija. Ta je bil vse življenje zaznamovan s stigmami oziroma odprtimi ranami, zato je tudi maševal z rokavicami, ki so zakrivala dlani rok. Seveda je pojav stigem presenetil tako mladega duhovnika kakor tudi duhovščino in vernike. Mnogi so potem govorili, da si je rane naredil sam. V zgodovini stigmatike so bili namreč tudi taki »karizmatiki«, a so jih sčasoma razkrinkali. Tudi Zlatko Sudac je moral k zdravnikom, ki pa so po preiskavah potrdili, da so dvomi odveč: znamenja niso psihomatskega izvora, ampak gre za nadnaravni pojav – božji dar z namenom opravljanja poslanstva Cerkve.

Potem se je začelo! Kamorkoli je prišel, se je okrog njega začela zgrinjati množica ljudi. Tudi v Ameriki, kamor je odšel za nekaj časa, kjer je pridigal in govoril o ljubezni. Poudarja: ko živimo v ljubezni (smo z vsemi dobri), živimo v Bogu. Bil je tudi v Vatikanu. Ne le s svojimi znamenji, ampak tudi z obrazom, podobnim, kot ga poznamo s podob Kristusa (dolgi lasje, brada, brki ...), vzbuja pozornost. Na Hrvaškem, kjer so še posebej verni, ljudje govorijo, da je svetnik. In kot tak privablja množice. Na njegovih mašah in pridigah v Zagrebu in Vukovarju je bilo po deset tisoč vernikov. »Ni večje ljubezni kot darovati življenje za človeka. Katerega koli človeka. Tudi za sovražnika!« je dejal. Na tem zadnjem velikem shodu je govoril sicer predvsem o spravi pri človeku – posamezniku in spravi med ljudmi, tudi narodi. Njegovi govori so preprosti, vem razumljivi, žal se ne more otresti tudi politike, zaradi česar je tudi deležen kritike. Tudi zato, ker je menda obiskal

generala Bobetka, zoper katerega je vložena obtožnica na haškem sodišču. Nekateri hadezejevski politiki pa si karizmatičnega Zlatka Sudca celo »lastijo«.

»... Dejstvo je, da so se na telesu duhovnika Sudca pojavili znak križa in znaki ran na rokah, nogah in prsi in da so medicinske preiskave v Rimu potrdile, da ti znaki niso nastali z nobenim mehničnim sredstvom, drgnjenjem, laserjem ali kot posledica obolenja tkiva; no, vse to ni dovolj, da bi Cerkev lahko uradno potrdila nadnaravnost tega fenomena. Vsekakor: ta fenomen najbolj zdeva prav osebnost duhovnika Sudca in postaja njegova osebna značilnost. Dejstvo je tudi, da imajo tudi drugi duhovniki specifične osebne karakteristike, raz-

Stigmatik Zlatko Sudac

lika pa je v tem, da pri drugih te specifične osebne karakteristike niso atraktivne za medijski senzacionalizem, Sudcove pa očitno so ali pa so jih mediji napravili za take. Z drugimi besedami: tudi drugi duhovniki ali verniki laiki imajo določene karizme, toda one družbenim medijem niso zanimive, zato o njih ne pišejo, jih ne napihujejo, za cerkvene medije pa je obstoj različnih karizem v redovih duhovščine in vernikov laikov nekaj normalnega in vsakodnevnega. Bolj kot osebne značilnosti duhovnika Sudca so pomembni njegovo duhovniško delovanje, njegova prizadevanja na področju duhovnega osebnega dozorevanja in njegovega označevanja vesele vesti Jezusa Kristusa sodobnim ljudem, s katerimi prihaja v stik. In prav na tem področju si duhovnik Sudac prizadeva živeti verno; svoj osebni odnos z Bogom in svojo duhovnost, izvršujoč poslanstvo, ki mu ga daje njegov zakoniti škof ...»

Sklenimo: karizme so posebni darovi Svetega duha, ki niso omejene na zakramente, ampak so posebni načini, po katerih deluje Bog v posamezniku. Dane so vsem ljudem z namenom obnove in gradnje Cerkve. Karizme so lahko opazni ali neopazni karizmatični darovi.

Štefan L. Sobočan

Čudež je dogodek, ki se ga ne da razložiti z naravnimi zakoni. Skozi čas so se tudi v krajih med Rabo in Dravo dogajali čudeži. In ljudstvo je v nje v glavnem verjelo. Cerkev in posvetna oblast pa sta jih dvomeče preverjala. Ugotoviti je bilo treba ali gre res za nadnaravni dogodek, za preračunano izmišljotino; za zavajanje verujočih. In zaenkrat na našem območju ni bil noben čudež uradno priznan.

Brezmejna pota človekove domišljije

Čudeži

Marijina prikazovanja

V Rožnem Dolu v Drakovcih pri Mali Nedelji naj bi se po drugi svetovni vojni prikazovala Marija. Sem so se precej časa zgrinjali verniki iz bližnjih in daljnih krajev. A sčasoma je zanimanje usahnilo.

In v bližnji Bukovnici je stala kapela, posvečena sv. Tomažu. Po ljudskem izročilu je slovela v začetku 18. stoletja po skrivnostnih prikaznih. Slednje sem zasledil v Leksikonu Dravske banovine iz leta 1937.

V Boreči na Goriškem ti starejši prebivalci povedo, da so nekoč po zraku odnesle *divje dekle* iz doline na breg kamenje za gradnjo cerkve boreske Ane. Območje, od koder naj bi bilo odneseno kamenje, ima ledinsko ime Gomile. Tam so bili torej po vsej verjetnosti grobovi ljudi, ki so nekoč tu živeli

V Radmožancih v Prekmurju naj bi se prikazala v Črnem logu, pred več kot 55. leti, Marija. Na vrhu hrasta naj bi jo uzrl kmet József Füle. Sem zadnja leta spet roma precej vernikov. Prižiga sveče, prinaša cvetje, postavlja znamenja. In tu naj bi se še dogajala prikazovanja, čudeži ... Uradno se Cerkev o tukajšnjih dogajanjih ni opredelila.

In gospod Štefan Bertalanč iz Brezovec se zaradi svoje poklicne servisne dejavnosti vsakodnevno srečuje s Prekmurci iz različnih krajev. Bil je tudi v Radmožancih. Starejšega znanca je vprašal, ali je tudi on videl Marijino prikazovanje. Pritrdil mu je. Na vprašanje, kakšna je bila Marijina podoba, mu je dogovoril, da ne ve. Pojasnil je, da v resnici ni videl ničesar, a je nekaj moral videti. Tistega, ki je rekel, da ničesar ne vidi, je zbrana, s čustvi prepojena množica zaznamovala. Obsodila ga je, da je velik grešnik, če trdi, da ničesar ne vidi ...

Podoba Sv. duha

V bližini, kjer stoji danes cerkev na Stari Gori blizu Sv. Jurija ob Ščavnici, naj bi nekoč stala graščina. Ob njej je bil razsežen brezov gaj, po katerem se je rada sprehajala grofica. In postala je pozorna na belega goloba, ki je vedno znova krožil po nebu v njeni bližini. Ptica je nemirno krilila s perutmi in grofici se je zdelo, da ji daje neko sporočilo. In začela je sklepati, da je to podoba Sv. duha.

Na tej osnovi zaprosijo verniki tega območja farnega župnika, da jim dovoli zgraditi cerkev, posvečeno Sv. duhu. A niso dobili njegove privolitve, saj pripovedi o prikazovanju ni verjel. Župnika povabijo na kraj prikazovanj. Spet se prikaže golob in župnik gleda navzgor in se dela, da ga ne vidi. Doleti ga božja kazen. Zaskoči mu vrat.

Župnik zdaj dovoli gradnjo svetišča. Ko je cerkev blagoslovil, se mu je vrat odskočil. Tako pripoveduje legenda.

Številni čudeži

V drugi polovici 16. stoletja se pojavi v Radehovi pri Lenartu v Sl. goricah sekta skakačev. Oblasti ji na noben način niso dovolile zgraditi kapele in opravljanja obredov. Leta 1605 je sekta zaprosila škofa, naj da preiskati čudeže, ki so se zgodili v Radehovi, in dovoli postaviti cerkev. Prošnja je bila zavrnjena. Ponovno so jo vložili pri deželnem knezu, ki je določil mestnega župnika s Ptuja, da razišče čudeže. Izsledki so bili negativni in prošnja zavrnjena. In zdaj so zaprosili skakači za gradnjo cerkve solnograškega nadškofa. V prošnji

so za vzrok navedli kar trinajst čudežev, ki naj bi se zgodili pri njihovi kapeli. Med drugim so navedli, da je oživel pokojni sin Ožbolta Lukežiča, takoj ko se je oče zaobljubil novi sekti. V nekem kraju so se pojavile miši v takšni množici, da so požrle vse, kar je bilo zelenega, in potem so prizadeti ljudje darovali po eno svečo za prihodnjo cerkev božjega groba. In potem je bila takšna nevihta z dežjem, da je odplavilo nadležne miši v neki potok, kjer so potonile ... Nadškof čudežem ni verjel.

Potem so zaprosili papeža, da jim na podlagi čudežev dovoli gradnjo cerkve, v katero naj bi jim angeli prinesli božji grob. Prošnja so obogatili še z novim čudežem. Vodja sekte Koloman Šef naj bi namreč umrl. Ko pa so se njegovi privrženci obvezali darovati vola za novo cerkev, je takoj oživel. Kot *priče čudeža* so prošnjo podpisali: hrastovski sodnik Mihael Tramack in upravitelji graščine Mureck, Negova, Viltuž ter plemiči Stubenberg ... Prošnja je bila zavrnjena in kapela požgana, skakači pa so jo ponovno postavili.

Prvega junija 1622 je izdal cesar Ferdinand zadnji ukaz o rušenju skakaške kapele in o pregonu sekte. Ukazal je, naj na mestu, kjer je stala kapela, odslej stojijo vislice. Zdaj so se pripadniki sekte sestajali skrivoma. Delno so jih podpirali evangeličani z željo, oslabiti katoliško vero ...

Duh naj bi potrkal na okno in spregovoril

Marija Hernja Masten je hotela pozabiti ta dogodek v zvezi z *odrešitvijo duš pred pogubo peklenskega ognja*. »Leta 1787 se je pri Lenartu v Slovenskih goricah dogodil neobičajen primer. Franc Filip pl. Inzaghi je zaprosil vikarja pri Sv. Lenartu, naj o nadvse nenavadnem dogodku molči,

Nadnaravni pojavi med Rabo in Dravo

Po svetu in pri nas se največ govori in piše o Marijinem prikazovanju.

dokler ne bo opravljena vizitacija. Vikar je o zadevi sicer že bil zaslišan, vendar so si bile izjave v zadevi odrešenja duš nasprotujoče.

Dogodek se je pripetil, ko je umirala neka gospodinja, ki je tik pred smrtjo dala dečku v roke bel robček, s katerim mu bo duh dal znamenje.

Nebo nad nami je skrivnostno, polno še nepojasnjenih pojavov.

Nato je duh potrkal na okno, gospodar je prižgal svečo, in duh je z dečkom celo govoril. Ko je deček pokleknil, se mu je okrog glave zasvetil sij.

Da bi se izognili vraževernemu čaščenju, je bilo v trgu prepovedano prirejati javne pobožnosti, zbirati vbogajme ali prirejati čaščenja med preprostim lahkovernim ljudstvom, dokler ne bo opravljena vizitacija in primer pojasnjen ...

In sklepa k temu pisanju ni. Vsak bralec naj si skuša sam razjasniti nadnaravne pojave in presoditi, kje je meja med stvarnostjo, vraževernostjo, človekovo lakomnostjo, naivnostjo; med sprejemanjem in zavračanjem neobičajnega v našem stvarstvu.

Franček Štefanec

V Gerlincih so se spet podvizali

Že teden dni pred martinovo soboto so pripravili v Gerlincih, vasici na zahodnem Goričkem, tamkajšnji gasilci družno z Društvom vinogradnikov Goričko v dvorani vaško-gasilskega doma tradicionalno zabavno prireditev Praznik mošta, vina in kostanjev. Tudi 18. izdaja tega izvirnega družabnega dogodka, kjer se seveda vse suče okrog mladega vina in pečenega kostanja pa tudi lepih deklet, je v duhu tradicije dosegla svoj vrhunec z izborom princeze prireditve.

Med štirimi kandidatki, ki so se morale izkazati v znanju o vinogradništvu in gasilstvu – te so bile domačinke Nataša Hari (prva z leve), Brigita Gaber (tretja z leve) in Marija Hošteter (prva z desne) ter Sandra Smej iz Kobilja (s krono na glavi in lento čez rame) – je letos naslov osvojila slednja. Brhka mladenka nam je zaupala, da ima 18 pomlad in da je dijakinja 4. letnika Srednje šole za gostinstvo in turizem v Radencih. Fantje, splača se potruditi!

Mošt, vino, kostanj in lepa dekleta, hočete še kaj več?

Domačini so ob odličnem goričkem vinu in moštu ponujali tudi pečen kostanj, gospodinje pa staro specialiteto – repnjače. Na prireditvi so razglasili tudi rezultate edinstvenega ocenjevanja vzorcev vinskih moštov, ki jih je bilo kar 68. Vse ocenjene vzorce mladih vin je bilo mogoče tudi poskusiti.

Pristna prireditev, kakršno lahko pripravijo samo v Gerlincih – letos je bila prvič v soboto in se je potem prav zaradi tega nadaljevala pozno v noč.

A. G.

V okviru prireditve so tudi letos ocenjevali vzorce vinskih moštov oziroma mladih vin. Komisija, ki jo je vodil mag. Anton Vodovnik s Kmetijsko-gozdarskega zavoda Maribor, je ocenila 68 vzorcev mladih vin z večjega dela prekmurskega vinorodnega okoliša. To edinstveno ocenjevanje, krje bilo že 18. po vrsti in kjer komisija podeli vzorcu do pet točk, je pokazalo, da lahko vinogradniki tudi od letošnjega letnika pričakujejo zelo kakovostna vina. Tako je dobilo na ocenjevanju kar 28 odstotkov vseh vzorcev oceno nad 4,0 točke, 63,2 odstotka od 3,0 do 4 točke in le 8,8 odstotka manj od 3,0 točk. Povprečna ocena 15 različnih sort mladih vin in zvrsti na ocenjevanju je bila visokih 3,69 točke.

Absolutno najvišjo oceno na ocenjevanju – 4,6 točke – je dobil Traminec vinogradnika Oskarja Trajberja iz Kobilja, sledita pa mu muškata otonec (4,5 točke) Mire in Avgusta Gjereka, prav tako iz Kobilja, ter chardonnay (4,4 točke) Franca Flegarja iz Gerlinec. Vse ocenjene vinske mošte je bilo mogoče v posebni degustacijski sobi tudi poskusiti. Tu pa je bil Jani Žilovec, nepogrešljivi humorist na prireditvi, vedno v glavni vlogi.

Kobiljanski župan Pavel Nemet v Gerlincih v degustacijski »sobi« zagotovo še ni praznoval vnovične izvolitve za župana. Med Goričance je prišel po »službeni« dolžnosti, saj so se kobiljanski vinogradniki že pred leti pobratili z goričkimi, zato se med sabo redno obiskujejo.

Krono je izročil novi kraljici mošta, vina in kostanjev podpredsednik goriškega vinogradniškega društva Ludvik Kumin. Po dolgih letih je bil predsednik Ernest Novak prvič odsoten ...

Peka kostanja na žerjavi sicer okrog martinovega ni čisto običajno opravilo, a so se iznajdljivi domačini (zopet) znašli in so te slastne gozdne sadeže za več kot mesec dni spravili v hladilnico in jih potem veselo pekli na tradicionalni prireditvi Praznik mošta, vina in kostanjev.

Kot so nam povedali Milan Gomboc, Franc Gutman, Darko Barber in Rafael Dravec (od leve na fotografiji), je omenjena ekipa na prireditvi že vrsto let odgovorna izključno za peko kostanja. Letos jih je nabrala domača mladina v okoliških s kostanji zelo bogatimi gozdovi sto petdeset kilogramov, gasilci pa so jim za to namenili simbolični znesek. Tudi tokrat so sadeži, pečeni na posebej prirejeni pečici, ki je bila iz odrezanega bobna mešalnika za beton, hitro pošli, kar pomeni, da so svoje delo hitro in dobro opravili, zadovoljni pa so bili tudi kupci, ki so odšli za merico okrog pol litra sladkih kostanjev vsega 200 tolarjev.

Portret popotnika s kirgiško družino

V Pamirskem gorovju je nekaj sto manjših jezer, kjer konji naberejo svežo energijo, popotnik pa si pretegne utrujene nage.

Trgovci iz Osta (jug Kirgizije), enega najpestrejših bazarjev Srednje Azije

Kirgiz v svoji tipični pozi, na konju

Kirgiška zastava

Minaret iz leta 1127, v tistem času najvišji minaret Srednje Azije, visok neverjetnih 47 metrov

Kdo ni nikdar prekršil tvoje postave, povej?
Življenje brez greha, kakšen okus ima, povej?
Če kaznuješ zlo, ki sem ga storil iz zla,
kakšna je razlika med teboj in menoj, povej?
Omar Hajan (1048–1131)

Po svilenih poteh

Če lahko rečemo, da so v antiki vse poti vodile v Rim, lahko rečemo, da so v srednjem veku vse poti vodile v magično mesto Samarkand. Navduševalo je že Aleksandra Velikega na njegovi poti v Indijo, Arabce, Perzijce, Jeghiz Khana, ki mesto poruši do tal, nakar ga Timur Veliki postavi v samo središče svilenih poti. Samarkand je eno tistih mest, kjer v senci vinske trte in ob kozarcu zelenega čaja še vedno lahko prisluhneš poeziji zgoraj omenjenega avtorja, ki te ponese v zgodovino naslade in hedonizma.

Na planotah Pamirskega gorstva v Kirgistanu

Pot me je vodila prek 4000 m visokega prelaza Irkeshtam v osrčju Pamirskega gorovja, kjer se v daljavi postavljata stebra komunizma, prvi je Pik Lenina (7134 m), drugi, še višji, je Pik Komunizma (7495 m), gorovje je bilo prekrito s kozami in konji, kirgiško nacionalno živaljo. Domačini vedo povedati, da imajo v primeru atomske vojne pripravljene tudi maske za konje. Ustavimo se ob jurti, kjer nam postrežejo s svežim kobiljim mlekom, nadrobijo nekaj kruha, ki ga zalijem z nekoliko kislim mlekom. Japonški prijatelj je kaj kmalu poiskal »zavetje« v grmovju, sam pa sem privolil v novi kozarec nekoliko kisle, a vsekakor sveže tekočine, saj se je kobila pasla pred jurto. Ob koncu pojedine si gremo z rokami čez obraz in se zahvalimo Alahu za dnevne dobrote in zdravje. Dolgočasne avtobusne prevoze sem zamenjal s kirgiškim konjem, na katerega hrbtenici sem presedel kratka dva dneva. Prečkal sem potoke, planote, se ustavil pri vsaki jurti in sprejel domače prijaznosti in gostoljubja. Zadnjica me je že nekoliko pekla, a želja po svobodi, po novem galopu, ko svež veter zapiha skozi telo, rezgetanje konja in pogled na zelene, ponekod z gozdom pokrite planote Pamirja so mi vlivali novih moči. *Salam aleykhum* se je razlegal od jurte do jurte, kjer so mi vedno znova in znova postregli z mlekom in maslom, zvečer pa ponudili prenočišče ter mi po tleh pogrnili ovčjo kožo, za povrh pa več volnenih odej, saj je kljub toplemu septembrskemu dnevu, ko temperatura doseže tudi do 35 stopinj Celzija, ponoči presneto mrzlo, temperature padejo tudi pod ničlo. Tako so minevali večeri, ob zelenem čaju, mrmra-

nju molitev, prepevanju nacionalnih pesmi, pestovanju novorojenčkov, vse dokler ogenj ni pojenjal in smo se stisnili skupaj, da bi ohranili temperaturo, ter sladko zasanjali.

Vse poti vodijo v Samarkand

Ničkolikokrat sem na svoji odisejdi križal pot Aleksandra Velikega in velikih raziskovalcev, kot sta švedski raziskovalec in kartograf Sven Hedin in Rus Nikolai Mikhailovich Przhevalsky, poti iz Šeherezadine Tisoč in ene noči (nastala naj bi v mestu Merv, v današnjem Turkmenistanu, pod imenom Marv-i-Shah-jahan, Merv, Kraljica sveta), Marka Pola ter pesnikov Ferdosija in Hafeza, ki so mi vedno privabile sentimentalne občutke, ko je prizor sam veliko imenitnejši kot je resnica. Prav Samarkand je eden tistih, kjer je vsak opis le bežna senca napisanega. Najprej me je seveda zaneslo na bazar, kjer sem našel neverjetno ponudbo melon, bili so trgovci iz Andijana iz Ferganske doline z »arbusom«, kot imenujejo lubenico, potem so tu še sivo rjave »dinje« iz Taškenta pa lokalne sive barve in jajčaste »kokče«. Prodajalec mi je ob mojem pretiranem zanimanju za melone kar sam od sebe ponudil »manjšo« dvokilogramsko dinjo in me povabil na kozarec čaja. Na glavi je imel »do'pillar«, muslimansko kapico, v ustih kolekcijo zlatih zob in na telesu svileno obleko, tako značilno za to območje (kadez je veljal v času trgovine s svilo za najkvalitetnejši papir iz Kitajske, ki so ga izdelali prav v delavnicah Samarkanda, in sicer ob pomoči bele murve). Priklicala me je mlada dama, ki me je skorajda povlekla za rokav in mi skrivaj nalila muškarnega vina, s čimer je verjetno verjela v starodavni mit, da če bodoča mama sreča tujca, ki ji je všeč, si mora z njim deliti

Srednje Azije

hrano, da bo otrok prav tako lep kot on, prav tako vitke postave in enako plemenit ... Osebnost sicer dvomim, da imam vse te vrline, a vabila nikakor nisem smel zavrniti, saj bi s tem užalil tako njo kot bi tudi priklical prekletstvo na njeno potomstvo. Pridružila se je še starejša gospa, prihodnja babica, ki je prinesla svežega grozdja, domačega peciva in mi dolila svežega vina. Bil sem edini, ki sem »popival«, drugi so si dolivali svežega čaja, saj le redko kateri musliman poseže po alkoholu, čeprav me je na avtobusih ničkolikokrat doletela steklenica vodke, ki se je ohranila iz starih časov ruske okupacije, trajajoče dobrih sto petdeset let. Navadno smo bili štirje, ki smo si delili liter vodke za kosilo in nato ponavadi dokupili še en liter, ki je pripeljal do petja nacionalnih pesmi in igranja na rabab, mandolino s šestimi strunami, vse dokler sodelujoči niso popadali kar po klopih in zadremali. Že rahlo opit sem se komajda izvil iz gostoljubja domačink in se prav ob sončnem vzhodu prizibal do enega najlepših trgov na svetu – Registana.

Trg služi samo še turistom

Triada verskih šol, medres, segajoč skorajda do neba, ima poseben pomen pravzaprav ob vsakem dnevnem času. Jutra so mirna, ko sonce komajda poku-ka iznad minaretov, nebo prehaja iz mrtve sive v živo modro, ki se nato staplja z modro keramiko Registana, opoldne se naberejo množice nemških in francoskih turistov, ki se v tem svetovnem čudežu zadržijo vsega dvajset minut, sam pa sem tja zahajal ob vsakem dnevnem času vsaj za kako uro in si skušal predstavljati trgovce iz Kašgarja (Kitajska), Konstantinopla (danes Istanbul), iz nemških hanzeatskih mest, Hindustana, kot še danes

imenujejo Indijo, Bagdada (Irak), Esfahana (Iran), Kaira (Egipt) ter ne nazadnje tudi Benečane, ki so z močnim beneškim dukatom prišli po poti čaja, svile, bombaža, pistacij, kratka stvari, ki še danes tvorijo ponudbo bazarja. Nekoč tako živahen trg je dandanes prepuščen same-mu sebi, njegova lepota se kaže navzven, medtem ko je notranje osamljen, njegova prvotna funkcija, vzgajati in učiti oziroma opravljati liturgične postopke, je zamrla in se preselila v odmaknjene predele mesta. Registan ima izključno turistično funkcijo. Večeri so rezervirani za skupine, ki si privoščijo gledališko predstavo v notranjosti ene od medres, v hodnikih, namenjenih razglabljanju in iskanju verskih resnic, so zrasle številne trgovine, policist, varuh reda, ponuja za nekaj somov (lokalna uzbeška denarna enota) vzpon na minaret, ki je sicer formalno zaprt za turiste, a kar je najbolj moteče, pobirajo celo vstopnino, če stopiš na danes z lesom ograjen trg. Seveda je bil tudi stranski vhod, ki sem ga pridno koristil, s čimer sem se po eni strani ognil gneči turistov, po drugi pa izognil banalnemu pobiranju davka. Nekoliko razočaran nadaljujem svilen pot mimo Buhare, kjer sta preživela svoje zadnje trenutke angleška raziskovalca in uslužbenca angleškega imperija Artur Conolly in Charles Stoddart, ko ju je nekega junijskega jutra 1842. obglavil Emir Nasrullah na mestu, kjer se danes ustavljajo avtobusi državne turistične agencije Intours in se turisti sprehodijo po glavnem trgu pred trdnjavo, ne vedoč, da stopajo po pokopališču nekoč velikih raziskovalcev.

Prihodnjič: Po bazarjih Bližnjega vzhoda

Oskar Habjanič

Branjevke na bazarju v Samarkandu

Naravne lepote Pamirja

Spomenik Leninu v Ostu

Registan, eden najlepših trgov sveta

Marv-i-Shahjahan, Merv, Kraljica sveta (Turkmenistan)

Striženje ovce

»Bi soboška občina popejvala crk, crk ...«

ali polž
v solati (11)

Knjige vtisov in pripomb so zgodovinskega pomena. V njih res niso zapisani odločilni dogodki nekega stoletja, kakšne revolucije, zapisani pa so drobni, a pomembni dogodki tistega časa, ki so v tem kraju soustvarjali zgodovino. Morali so biti tako pogumni, da so vzeli v roke knjigo in svinčnik ter zapisali. Morda je bila to nekoč le bežna misel, v trenutku in izzivu navdiha. Takrat povsem nepomembna ali nič posebnega bo z leti dobila svojo vrednost in tako moč, da nas bo vrnila v nekdanje čase. Saj pravijo, v trenutku, ko se nam dogajajo najpomembnejše stvari v življenju, se pogosto sploh ne zavedamo, kaj se nam dogaja.

Gostilna Rajh, Bakovci

»Knjigo vtisov in pripomb smo imeli vedno postavljeno na vidno mesto, ampak ji nikoli nismo posvečali posebne pozornosti in je ponujali gostom, je takoj ob srečanju povedal Ignac Rajh, gostilničar s tradicijo. Skupaj sva potem ugotavljala, da je to v bistvu škoda, saj so se pri njih v dolgoletni zgodovini ustavljali številni

državniki, tudi tuji, politiki, zvezdniki ... »Nikoli nisem našel primerne časa, kdaj bi jim ponudil knjigo. Ko so gostje prišli, nisem hotel siliti v njih, potem se je nosila hrana in se mi tudi ni zdelo primerno, ko so odhajali, se jim je vedno tako mudilo ... Danes mi je morda zaradi tega res žal.«

Tudi težak dan se lahko prijetno konča, v prijetni družbi in v gostilni pri Rajhu.

Ko z veseljem rečem: Pridem še!

Žal pa so jim prejšnjo knjigo vtisov gostje že odnesli. To pa ni prva gostilna, kjer smo se srečali s podobno težavo. Mi pri Peni knjige popisujemo, nekdo pa jih pridno nabira. Le kaj delajo z njimi doma?

Naš Naci bogovsko je postregel – to ni fraza, pri mizi nas prevzela strastna je ekstaza.

Ja ja, in pri njih se je (so)ustvarjala zgodovina. To sem lahko razbrala tudi iz pogovora, ko se nam je pridružil Ernest Ebenšpanger, eden od nekdanjih Murinih direktorjev. Z gospodom Rajhom sta skupaj listala po knjigi in obujala spomine – razbirala sta podpise, misli, ki so ju spomnili na dogodke in zgodbe. Vsega ne moremo objaviti! Čeprav jaz preberem vsako misel, ki je kolikor toliko čitljivo napisana, mi je pri vsem tem mojem početju skrito nekaj zelo, zelo pomembnega. Ozadje, torej zgodba, ki se skriva za mislijo! To mi je zelo žal.

Ko Slavko 6 x 10 je slavil pomladi, Rajh Naci novo knjigo kupil je, da gost vsak v tej knjigi bo navedel, kako v gostilni tej pil je inu jedel.

Samo pomislite, meni osebno zapisana misel »Bak je bil O. K.« ni pomenila čisto nič. Ona dva pa sta se hudomušno nasmejala, kako je nekoč prišla skupina (z znanimi akterji), ki si je v tej gostilni naročila cvrtino. Da o drugih podrobnosti, kako je do tega prišlo, sploh ne razmišljamo. Ali pa (komentarje prepuščam vam!):

Gostom nad 90 kil ne servirajte.

Prepričana sem, da si pisec zgodovinskega besedila leta 1985 sploh ni zamišljal, kako aktualno bo njegovo sporočilo danes. Morda je bil prerok:

v solati!

Povejte na Penov glas!

Vabimo tudi vse vas, dragi bralci in bralke našega časopisa, da nam zaupate svoje vtise o doživetjih v lokalih ali na javnih mestih. Lahko je kaj lepega, ste kje prav posebno dobro jedli ali pa so vas sprejeli prijazni ljudje, so vas morda rešili iz nerodnega položaja. Prav gotovo pa se vam je zgodilo tudi kaj takega, kar gostilnam ni ravno v ponos. Morda takrat niste imeli poguma, da bi to zapisali ali komu povedali. To lahko storite sedaj in na ves Penov glas poveste svoje. Dobro in slabo, vse skupaj lahko pripomore k izboljšanju kakovosti ponudbe v naših lokalih. Napišite nam, kakšen je bil vaš polž v solati!

Vaše vtise, pritožbe, pohvale in pripombe čakamo na naš naslov: za Polž v solati, Pen, Podjetje za informiranje, 9000 Murska Sobota, ali po elektronski pošti Nana.rr@p-inf.si

Tudi 60 let praznuje Mura, ki dobro v gospodarstvu naprej nam gura. Bi soboška občina popejvala crk, crk, če Mura slučajno povabila bi brk.

Zato vsi kličemo zdaj:

Bog živi Muro,

sicer vrag vzame gospodarstvo in kulturo.

Kar nekaj teksta pa je na račun priporočil Primorske in Prekmurja, mnogi iščejo skupne točke, ki povezujejo ti dve najbolj oddaljeni slovenski pokrajini. Pa saj jih res ni malo, nekdo ugotavlja:

Prekmurci in Primorci imamo nekaj skupnega. Daleč vidimo in se težko ustavimo. Če pa se, se v Prekmurju pri vas, Rajh.

Tokrat o hrani nismo posebej pisali, kajti že to veliko pove o zadovoljstvu, da so se večini piscev misli porajale v rimah. Nekaj že mora biti. Preizkusite!

Španova domačija, Moščanci

Ena od zanimivejših lokacij v Prekmurju pa je gotovo Španova domačija v Moščancih. Tudi pri njih smo odkrili knjigo vtisov, v njej pa smo lahko razbrali, da se pri njih ustavlja relativno pestra družina, od domačih gostov, Slovencev in tudi tujcev. Le kje so slišali zanje in kako zaidejo tja gor?

Impresioniran sem bil nad hrano in bivanjem. Upam, da bo še več obiskovalcev prišlo in videlo ta izolirani, ampak prekrasni ruralni del Slovenije. Upam, da si bodo zaželeli, da bi tukaj prenočili.

To je moj zadnji dan v Sloveniji po enem tednu, ki sem ga preživel v tej deželi. Bivanje je bilo čudovito, dobra hrana, luksuzne sobe in zelo topli in prijazni ljudje. Nikoli ne bom tega pozabil.

Takole pa je zapisal neki Parižan, ki se je pri njih ustavil, ko se je s kolesom iz Pariza podal na Poljsko. Ampak Prekmurja ne odkrivajo samo tujci, tudi Slovenci ga velikokrat na novo odkrivajo in raziskujejo najmanj znan kotiček svoje domovine.

Hvala za gostoljubnost in zelo dobro hrano. Goričko je kraj, ki naj si ga na kolesu ogleda čim več ljudi. Ne bo vam žal.

Španova domačija in predvsem dobri ljudje, ki v njej delajo, so nama postregli z lepimi počitnicami ter dali potrebnega navdiha, da se bomo sem še vračali.

Pohani picek je bil dober, šalata tuj, palačinke s šatojem pa najboukše.

Knjigo vtisov nam je prijazno prinesel Damjan Heric.

V manjših gostilnicah, turističnih kmetijah ljudje, ki prihajajo sem iz drugih koncev, najpogosteje odkrivajo tipično Prekmurje, tu jih navdahne povest o dobrih ljudeh, dobra hrana, gostoljubnost, lepa pokrajina ... ampak naj je to le temelj, da bi spoznali še kaj več.

Fitko Klub, Murska Sobota

V plesnem centru Fitko Klub v Murski Soboti so si knjigo predlogov, pritožb in pohval omislili pred enim letom. »Občutek sem imela, da bi ljudje kaj povedali, pa si ne upajo na glas.

Zato se mi je zdelo primerno, da uvedemo knjigo vtisov, ki jo pustimo pri vhodu, naši plesalci ali pa starši pa lahko potem, tudi brez imena, napišejo svoje predloge in pripombe,« nam je povedala Klavdija Grkman Zrim.

Klavdija, ti si naša in mi smo tvoji.

Že na prvi pogled se vidi, da v njej najpogosteje pustijo svoje vtise prav najmlajši.

Mlade plesalke in tudi plesalci so še posebno iskreni in čustveni, to pa tudi pomeni, da znajo pohvaliti iz srca:

Tadeja, radi te imamo in nikamor te ne damo. Hvala za tvoj trud.

Nina je najboljša plesalka in učiteljica na celem svetu, ker je poštena, lepa ... radi te imamo.

Če bomo zabeležili današnje dogodke, se bodo ti vtisnili v spomin. Najsi bodo pripombe ali predlogi ali pa le misel, da imaš nekoga rad.

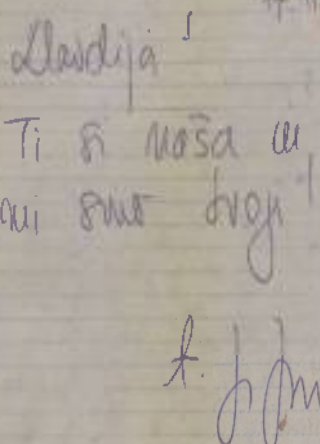
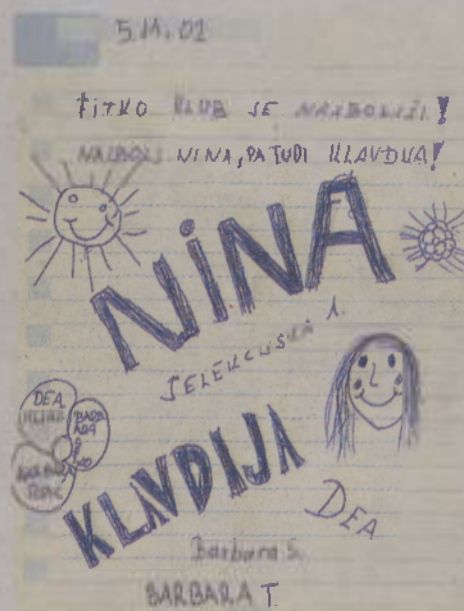
Pa naj bo to naš predlog, če je nekomu težko povedati, da ga imaš rad, napišite na list papirja.

A. Nana Rituper Rodež

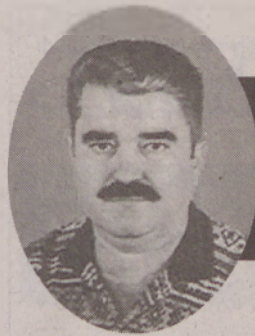

Obujanje prijetnih spominov. Iz drobnih zapisanih misli so nastajale cele zgodbe. Na fotografiji sta Naci Rajh in Ernest Ebenšpanger.

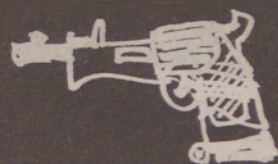
V Fitko Klubu v Murski Soboti najmlajši najbolj iskreno zapišejo svoje vtise.

Nekateri svojci umrlega Slavka Pertocija ne verjamejo, da je šlo za nesrečo ...

OSTE
BAKAL

IZ MOJE GA ARHIVA

X-b

Soproga verjame policistom in pravosodju

Povzročitelj prometne nesreče M. B. je že odslužil zaporno kazen in ostal zaradi dogodka brez zaposlitve v Slovenski vojski; soprogi Dragici se je življenje obrnilo na glavo, posebej žal pa ji je, da se ne morejo dogovoriti o zapuščini ...

Prvi del zgodbe, ki se je začela 20. decembra 1995, ko je po uradnih podatkih v prometni nesreči umrl takrat 41-letni Slavko Pertoci, podjetnik iz Črnelavcev pri Murski Soboti, smo začeli obnovljati prejšnji mesec, ker zadeva vsaj pri nekaterih njegovih svojcih in sorodnikih še ni končana. Že ste izvedeli, kaj o celotni zadevi menijo nekateri sorodniki pokojnega Pertocija, ter tudi del izpovedi voznika osebnega avtomobila M. B., ki je povzročil nesrečo, v kateri je Slavko umrl. Tokrat pa nadaljujemo z njegovo izpovedjo, posebno zanimiva pa je izjava pokojnikove soproge Dragice, ki ima sedaj drug priimek. Izpovedi so pomembne za osvetlitev dogodka, saj nekateri še vedno ne verjamejo, da je Slavko Pertoci tistega zimskega dne pred skoraj sedmimi leti umrl v prometni nesreči, zato so se odločili, da bodo skušali »zadevi priti do dna« prek medijev. A kot kažejo dejstva, ki smo jih uspeli odkriti, ko smo šli po sledih dogodka, je zadeva, vsaj uradno, končana. Žal pa svojci, ki so se obrnili na podpisane avtorja, niso bili seznanjeni niti s tem, da je bil povzročitelj nesreče na okrožnem sodišču v Murski Soboti že zdavnaj pravnomočno obsojen in je zaporno kazen že prestal. Nam pa je to uradno potrdila tudi predsednica okrožnega sodišča v Murski Soboti, sodnica svetnica Marija Močan-Rošker, ob tem pa smo se pogovarjali tudi s povzročiteljem nesreče M. B., ki je zanikal prav vse namige, natančevanja in govorice, da je šlo za nekaj drugega in ne za prometno nesrečo, ter nekatere trditve, da naj bi bil Pertoci mrtev že prej, ker naj bi bil pretepen do smrti ...

Pogovarjali smo se tudi z nekdanjo soprogo pokojnega Pertocija, Dragico Bratkovič, ki nam je postregla z mnogimi koristnimi podatki, ki zadevo popolnoma osvetlijo. Sicer pa, je poleg prestane zaporne kazni je M. B., če odštejemo materialno, utrpel tudi hudo psihično kazen, ki je še danes in prebolel. Spomnil pa se je tudi, kaj se je govorilo v času, ko se je nesreča pripetila, kajti tudi takrat so mnogi sumili, da je šlo za navadno prometno nesrečo. Svojci, najbrž razen nekdanje pokojnikove soproge Dragice, niso bili seznanjeni niti z obdukciskim poročilom, izsledki policije, izjavami prič ipd. Zato pa smo sami skušali zadevo nekoliko razvozlati, čeprav je to za nekatere kljub vsemu samo vnovično obujanje hudih spominov.

Naključno srečanje se je končalo tragično

Izjemno zanimiv sogovornik je bil povzročitelj nesreče, v kateri je Slavko umrl, in sicer M. B., ki je bil že 20. 5. 1997 kaznovan po 325. členu 1. in 2. odstavka na osem mesecev zaporne kazni, ki jo je tudi prestal. »Med vožnjo iz Križevcev proti Veržeru smo naleteli na prometno nesrečo, katero so policisti že obravnavali. Cesta ni bila zaprta. Zdi se mi, da mi je neki policist mahal, da naj bi ustavil. Ker je bilo pred mano neko vozilo, sem se mu skušal izogniti, toda po mokri cesti me je začelo zanašati in obračati. Po tistem pa se ničesar več ne spomnim, saj sem bil tudi sam poškodovan in so me nezvestnega odpeljali v bolnišnico. Vsekakor je bil poleg tudi alkohol.«

Ko ste se zavedli in pozneje, ste gotovo slišali, kaj vse se je govorilo o dogodku?

»Ne glede na vse odločno zanikam vsa natančevanja in govorice, da naj bi bil pokojni Pertoci že prej mrtev in da bi ga že mrtvega prevažal v svojem prtlačniku, kamor ga je vrglo med nesrečo. To so izmišljotine in natančevanja. Ne vem zaradi koga in česa je do vsega tega prihajalo.«

Enako so tudi mediji nasledili vsem govoricam in so o tem pisali. Po nesreči sem bil sicer suspendiran in po preiskavi sem se spel vrnil na delo v Slovensko vojsko, kjer sem delal do končanja glavne obravnave in izrečene sodbe. Zaradi visoke zaporne kazni sem potem izgubil službo v Slovenski vojski in so se zame in mojo družino začele nove velike težave. Ponavljam, da gre za navadno prometno nesrečo, v kateri je žal umrl človek. Njega sem nekaj ur pred nesrečo prvič videl in tudi spoznal.«

Žakaj se je Pertoci peljal z vami, čeprav je imel svoj avtomobil, in kje je pustil svoje vozilo?

»Tako je sam želel, in ko sem se že odločil, da na nagovarjanje kolegov grem zraven, nisem imel nič proti, da bi ga peljal. Ne spomnim se glede njegovega avtomobila,

Pokojni Slavko Pertoci z ženo Dragico.

toda mislim, da je znanec, ki je peljal njegov avtomobil, tega odpeljal do gostišča v Dokležovje, kamor smo bili vsi namenjeni. Moram po posebej poudariti, da nikoli nisem izjavil, da bi šlo za kakšnega avtoštoparja, kot se je v tistem času govorilo in pisalo. Enako moram zanikati, da bi bila v avtomobilu kakšna pištola, kot so pisali nekateri časopisi, kajti v vojski velja pravilo, da se orožje ne nosi domov. Res pa je, da sem imel pri sebi prazen tok za službeno pištolo.«

Verjela je preiskovalnemu sodniku

Soproga pokojnega Pertocija, mag. farmacije Dragica Bratkovič, specialistka oblikovanja zdravil, nam je potrdila, da je bilo v tistem času dejansko veliko takšnih in drugačnih govoric. »...zato mi celotna zadeva nikakor ni dala miru in sem takoj potem, ko smo Slavka pokopali, poklicala preiskovalnega sodnika. Bilo je ravno na božič in sem ga po opravičilu, da kličem ravno na takšen praznik, vprašala o vsem. Dejal mi je samo, da sem glede govoric lahko povsem mirna,

in zagotovil, da gre zgolj za nesrečo. Povedal mi je, da je bil na kraju nesreče in da Slavku sploh ni odredil preizkusa alkoholiziranosti, potrdil pa mi je tudi, da je imel Slavko zlomljeno vratno vreteno in počeno lobanjo. Enostavno mi je povedal, da bi imel tudi v primeru, če bi preživel, trajne posledice. Vprašala sem ga tudi po pištoli, ki so jo predvsem omenjali njegovi sorodniki in tudi mediji, a mi je odvrnil, da naj ne verjamem takšnim zlonamernim govoricam.

In to mi je največ pomenilo, da sem slišala iz ust človeka, ki je bil na kraju dogodka in ki je zadevo ocenil povsem strokovno in nepristransko.«

Zakaj je po vašem prihajalo do zapletov?

»Največ težav je povzročala Slavkova hčerka iz prvega zakona, čeprav moram priznati, da sva s Slavkom ogromno pomagala njegovima otrokoma iz prvega zakona, nosila sva veliko finančno breme, da sva ju vzdrževala. Bilo je sploh težko, saj sva bila na vrhuncu ustvarjanja in sva imela zelo veliko posojil. Govorila sva si, kako bo treba še pet let potrpeti, da bova odplačala vsa posojila, in da bo pozneje lažje. Poleg kreditov v podjetju sva nekaj mesecev pred nesrečo (avgusta 1995, op. p.) kupila nov avtomobil. Šlo je za avtomobil, vreden 7.000.000,00 tolarjev, in vse to je bil kredit, tako da je ob Slavkovi smrti, nekaj mesecev pozneje, vse to ostalo meni v breme. Enako je bilo tudi s firmo, ki smo jo gradili leta 1993, saj smo plačali samo tri anuitete, vse drugo pa je ostalo po moževi smrti, kar pomeni, da mi ni ostalo veliko bogastva, kot so nekateri tudi govorili.

Zato sem Slavkovi hčerki, ki je bila takrat stara 18 let, vedno govorila, da naj ne verjame govoricam, ki so brez osnov. Pokazala sem ji vse papirje, ki so potrjevali moje trditve o velikih dolgovih in kreditih. Dejala mi je samo, da ji lahko govorim, kar hočem, ona pa menda ve, kakšno je dejansko stanje. Res sem ji tudi prihrdila, da je premoženja veliko, toda premoženje, ki ni odplačano, ni veliko vredno. In zato lahko delimo samo tisto premoženje, ki je odplačano in za katero ni nobenih kreditnih ali kakšnih drugih terjatev. Odgovor na to je bil samo, da je v življenju poslušala samo svojega očeta ter da ne posluša svoje matere in tudi mene, še manj, ne bo poslušala.

Večkrat sem na sodišču predlagala, saj je bilo v tistem času ur nekaj zapuščinskih razprav, da bi razdelili tisto, kar je popisano in ocenjeno in zadevo končali. Oni pa so zahtevali samo denar. Zaradi vsega so mi vzeli ogromno denarja, časa in predvsem živcev. Od avtomobila na kredit so hoteli svoj delež in podobno. Toda sodišče je kot zapuščino upoštevalo samo tisti del, ki sva ga pred Slavkovo smrtjo odplačala.«

Policisti in sodniki so profesionalno opravili delo

Posebej so vas menda prizadele različne govorice?

»O zadevi je vse jasno, zato govorice dol, govorice gor, jaz verjamem samo ljudem, ki so vodili postopek in so bili na kraju dogodka. Prepričana sem, da so svoje delo opravili korektno in profesionalno.

Med preiskovalci je bil tudi policist - hišni prijatelj, ki je komaj po papirjih spoznal, za koga gre v nesreči. Vsekakor nam je vsem, še zlasti meni, zelo žal, da je do nesreče sploh prišlo, toda tukaj se potem nič ni moglo spremeniti. Tudi s takšnimi in drugačnimi govoricami ne.«

Kako je z voznikom, ki je povzročil nesrečo?

»Kar se tiče voznika M. B., ki je peljal Slavka v času nesreče, moram povedati, da ga sploh ne poznam. Kljub temu pa sem si takoj po nesreči dejala, da tega človeka ne bom tožila.

Meni noben denar ne more nadomestiti moje izgube in z nobenim denarjem ne bi čutila zadoščenja. Sploh mi denar nikoli ne bo vrnil tistega, kar sem s Slavkom izgubila. Svoje izgube še danes nisem preživela in prebolela in je gotovo kmalu ne bom. Mislim, da bi mi mogoče bistveno več pomenilo, če bi ta človek prišel k meni in mi povedal: Pili smo in se je zgodilo. Zato priporočam vsem, ki se jim pripeti kaj podobnega, da naj ravnajo na takšen način, kajti to je bistveno več, kot da bi mogoče dobila kakšno denarno odškodnino.«

Vsi niso menili tako?

»Tako je. Prejšnja Slavkova žena in otroka so me silili, da naj vložim tožbo, češ da bi otroka lahko prejela nekakšno rento. Toda kako? Saj sem vedela, da so tudi oni več kot težko živeli, pa še z majhnim otrokom sta bila. V takšne igre nisem hotela iti in nikoli ne bom. Za noben denar nikoli ne grem uničiti nikogar, saj si je M. B. z dogodkom že sam podpisal največjo sodbo za vse življenje in mu nobena druga ni bila potrebna. Mogoče pa je vse to pripeljalo do takšnih in drugačnih govoric ter tudi do sovražnosti do mene. Sicer pa največ, kar sem od njega pričakovala in tudi danes pričakujem, je, da bi prišel k meni in mi dejal: Oprosti, pili smo, bili smo pijani in se je zgodilo.

Jaz vem, da je bilo tako, saj je Slavko v družbi rad popil. To so bili prijatelji in razumem, da so spili nekoliko več. Slavko se je redko napil, a ko se je to zgodilo, ni želel in ni bil sposoben peljati svojega avtomobila. Mogoče bi bilo bolje, če bi se sam peljal, a kaj vemo M. B. je za svoje dejanje že odgovarjal pred sodiščem in jaz ne mislim zadeve dodatno zapletati.«

S starši nekdanjega moža pa ste se razšli?

»Nisem zapustila njegovih staršev in svojcev po lastni volji. Tri mesece po Slavkovi smrti sem imela operacijo hrbtenice. Ostala sem sama v hiši, saj sem prišla tako daleč, da nisem mogla za sabo pospraviti mize. Nisem vedela, kaj bo z mano, za vsako opravilo, bodisi da mi je kdo prinesel in priključil plin ali naredil karkoli drugega, sem morala prositi svoje svojce in prijatelje. Slavkova starša pa sta se že prej postavila na stran njegovih otrok in tako se je vse skupaj začelo. Vse to je tudi pripeljalo do nesoglasij in do dejstva, da zapuščinska razprava še danes ni končana.

Že lani sem na sodišču dejala, da ne bom več sama delala in tako dvigovala vrednosti vinograda. Imela sem že kupca, ki bi njun delež kupil za 25.000 mark, a kaj, ko jima je to premalo ..., je še dejala Dragica Bratkovič, ki sicer obžaluje, da je moralo priti do »resnice« v primeru njenega pokojnega moža prek medijev, po drugi strani pa je boljše, da sta se o zadevi izjasnili obe strani.

O prekmurskih Slovencih

O narodopisni in jezikovni razdelitvi prekmurskih Slovencev sem si pridobil iz ljudskega govora tale pregled:

»Bomečce« (bomečke v gornjem in srednjem govoru, boljše v južnem) so prebivalci vasi Slovenska ves, Spougnji, Gournji Sinik, Čopence, Dolence, Števanovce in v njihovi bližini. V njihovem jeziku, zlasti v Slovenski vasi, moremo ugotoviti mnogo zanimivih in važnih posebnosti, npr. – da omenimo le eno – v Slovenski vasi in okolici govorijo tudi ženske o sebi v moškem spolu: »gja sam sou, un je sou« lahko reče o sebi moški in ženska. Enako sem opazoval še v jeziku prebivalstva v Mačkóvcih, Otóvcih in Stanjovcih ter okolici. Vsekakor je to tak dušeslovni pojav, kakršnih so v slovanskih jezikih raziskovalci duševnosti in jezika odkrili le malo.

Zanimivo je pripovedno izročilo, ki še danes živi med ljudstvom in je zvezi z vasio Stanjovce ter z njenim imenom. Ta pripovedka takole razlaga ime te vasi: »da so Slovenci na te kraje prišli, te so oprvin f Stanjovci stanoli: tou je te būu te velki stan; te mali stan so pa prej f Kušanovci držali. Od tec so se pótón ras-

plodili po slovenski brigaj i dolina. Ali tou je že davnok – davnok bilou, lejko šče več kak gjezero pět stou leit ...«

»Bakargje (bakarge, bakarje)« s tem imenom nazivajo nekateri tiste Slovence, ki s kravami obdelujejo zemljo (šteri z bakmi, s kravami orgjejo), tedaj prebivalce gričevnatih, hribovitih krajev; zlasti »bomečce« radi imenujejo tako Slovence, ki prebivajo južno od njih: prebivalce krajev Světi Djuri, Slaveče, Sotina, Večeslaffe, Grad, Otofce itd. Po mnemju drugih pa nas vodi izvor imena »bakargje« v dobo zemljiškega podložništva: »... pri Gradi je būu nigda sveita en grof, poimeni nikši Vakar; lidgje, šteri so k njemi na gospodčino (tlako) odili, so ga zvali za Bakara, a ūni sami so se pa zvali odnjega bakargje, kak ki njemi slišijo ...«

»Ravenci (rovenci, raveneč)« prebivalci ravnine, ki se pričinja pri Cankovi, približno do Sobote; vasi Skakofce, Krajna, Polaince itd. V njihovem jeziku je dokaj tujk, zlasti nemških. Zaradi tega je njih besedni zaklad glede izvirnih besed najbolj reven.

»Dolenci (dolinci, dolinec)« prebivalci doline; ljudstvo rav-

nine proti Soboti in Beltincem, vključno s soboško okolico. Njih jezik označuje pogostejša raba dvoglasnikov (delao – delo, gledao – gledó, nabrao – nabro itd.)

»Goričanci (goričanec, goriček, gorički vrhe, goričanka)«: »ki po brigaj, po goraj prebivajo« okoli krajev Světi Sebešan, Vadarce, Bodonce, Vaneče, Moščance, Dankofce, Kuštanofce, Prosěčka ves, Vidonce itd. O njih šalivo pravi ljudska pesem, da

*Závec je gorički sin,
slátko vince pije,
däre trbei plačati,
te se f šumo skrije.*

Njihov jezik je razmeroma najčistejši, besedni zaklad najbogatejši.

»Ledaščargje (lédaščarge)«: okoulik Ledave – prebivalci vasi na ravnini ob reki Ledavi: Topoloufce, Strúkovce, Pužafce itd.

»Marki (márko, márkec)«: ljudstvo v krajih Rakičan, Bóltince, Brátonce, Odrijance, Bistrica, Črěnslofće in v njih okolici. Ko sem poizvedoval o izvoru tega ljudskega poimenovanja, so mi odgovorili, da »zato se zovejo marki, ar je sakšemi drugomi Marko, Márkec imě«. Najbrž je tu nastala

Avgust Pavel

Spomenik Avgustu Pavlu na Cankovi

tudi krasna balada »Marko skače ...«. Ljudstvo zelo rado poje, tako da je prav tu slišati iz ljudskih ust največ popevk, romanc in balad. V njihovem vsakdanjem življenju sta jim neločljiva spremljevalca – turba in bat. Tudi v cerkev so nekdanj hodili s torbo, s čimer se »Slovenskoga kmeta pesen« samozavestno baha:

*Či neděla pride,
gjo po si té odenem
i na pleča vržem turbo,
k meši tak idem.*

Njihov jezik označujeta zlasti dve lastnosti: 1. jostane največkrat čist, tudi za soglasniki; 2. v nekaterih besedah, zlasti v enozložnicah, izgovarjajo mesto labialnega l dolg ilabialni a (san – srn, man – mrn itd.).

Knjiga Geografija Slovenije se na zadnjih straneh dotika tudi narodopisne (jezikovne) delitve Prekmurja. Pri tem pa avtorji niso imeli vedno srečne roke. Naslanjali so se na mnenja, brez prave strokovne podlage. To je vzrok, da sem se obrnil na dr. Vilka Novaka, urednika Slovenske krajine iz leta 1935. Dovolil je ponatis razprave Avgusta Pavla o Prekmurskih Slovencih, ki obravnava narodopisno (jezikovno) delitev po strokovnem pristopu.

Prof. Ludvik Olas

Strokovni članek, s pripombami dr. Vilka Novaka, objavljamo v celoti.

Ker prebivajo v bližini madžarske meje, je poleg hrvatskega vpliva močan tudi madžarski vpliv.

»Rekaške (rekašče)« prebivajo jugozahodno od »Markov« (Bakofce, Kroug itd.); naziv je zbadljivka »ar skoron sakši krof nōsi«.

»Mörčargje (mörčarge)«: prebivalci v vaseh ob bregu Mure (Mora).

»Varašanki, varašanci« (= meščani): naziv prebivalcev vasi Túrnišće, ki je bila po ljudskem izročilu pred turškim gospodstvom poljsko mesto z velikim prometom.

Cankovsko narečje se razprostira zahodno od jezikovnega okoliša »Ravencev« in v neposredni sosesčini štajerske meje. Cankova sama je približno tri četrt ure oddaljena od nemškega mesteca Radgone ob obmejnem potoku Kučnici. Krog in krog leže vasi s popolnoma slovenskim prebivalstvom: Koroufće, Góronce, Črnce, Krašče, Topoloufce,

Skakofce; prebivalci skoro vseh teh vasi pripadajo »Ravencem«. Onstran Kučnice je ležita najbližje dve štajersko-slovenski vasi: Zankoufće in Gorca. Obe se začenjata močno ponemčevati; njihovo prebivalstvo brez vsake težave razume prebivalce Cankove, dasi se njihova štajersčina, narečje slovensčine, v marsičem razlikuje od naše slovensčine.

Potemtakem se torej srečujejo na Cankovi trije tuji vplivi: 1. prek Radgone močan nemški tok, ki se v cankovskem narečju zlasti opazno kaže v besednem zakladu; 2. vpliv narečja slovenskih vasi, ležečih onstran Kučnice; 3. madžarsčina v upravi in šoli pa samo po sebi umevno vpliva najbolj močno na besedni zaklad.

Iz uvoda v A vashidegkúti szloven (vend) nyelvjárás hangtana (Budapest 1909), str. 3–5, prevedel Vilko Novak.

(Opomba prevajalca: Krajevna imena so zapisana v cankovskem narečju.)

Od 28. novembra do 24. decembra

HOROSKOPEN

Pripravlja: Agencija Hogod

za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Pri vsakem delu, ki se ga lotite, bodite dosledni, drugače boste preveč izgubili. Nekaj novega bo vplivalo, da bo delovni zagon nekoliko popustil, kljub temu pa so trenutno velike možnosti za uveljavitev na delovnem mestu. Iskanje novih možnosti bo naporno, spoznanja vam bodo godila. Pretijo finančne težave. Nekdo se izdaja za prijatelja, pa to ni! Malo več discipline pri izbiri hrane!

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Ko boste v sebi začutili nemiren duh, bo dobro, če ga boste malo krotili. Preveč bi vas gnal in v nevarne vode popeljal. Razmišljanje o nastalem problemu vas bo dokaj obremenilo in slabo vplivalo na delo. Vlaganje napora v obrobne zadeve je izguba časa in brez koristi. Zavetje v čustvih in razmišljanju vam bo dobro delo. Če ste v ljubezni doživeli razočaranje, ga november ne bo pozdravil.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Zaplet se bo končal drugače, kot pričakujete. Precej bo odvisno od vaših besed. Ko boste imeli priložnost, jo izkoristite in se izpovejte. Delajte tisto, kar vas zanima in predvsem sami. Uspešno bo, vendar pazite, da pri tekočih zadevah ne naredite preveč zaostanka. V ljubezni nered. Precej prijateljev, zabave in tudi kakšno ponočevanje. Če boste žalostni, vas tehtnica ali bik ne bosta potolažila.

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Kakor koli bo potekalo, svojih sposobnosti ne skrivajte, ker vam jih nihče ne more ukrasti. Predlog vzemite resno, ker je dober! Drugi vam bodo nekaj vsiljevali, za kar boste vedeli, da ni prav. Bodite diplomat in dosegli boste svoje. Čustveno življenje bo plulo med številnimi čermi. Modrost je, kdaj nehati. Čas je naklonjen, da se vrnete v prvo vrsto. V zamračenem delu prostora boste spoznali novo ljubezen.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Zadeva se bo uspešno končala, če boste ohranili zdravo pamet in se ne boste preveč vmešavali. Izbirali boste, vendar brez užitka, saj boste ugotovili, da gre življenje redkokdaj po načrtu. Na koncu boste vseeno nekaj izlekli. V drugi polovici meseca več energije. Takrat boste z lahkoto opravili marsikatero nalogo in blesteli boste med kolegi. Mogoče boste odpotovali in tam srečali osebo, ki bo marsikaj spremenila.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Za nov začetek nikoli ni prepozno. Eno so izgovori, drugo spopad z resnico. To drugo je težje, vendar bo edino to prineslo drugačen pogled na zadeve. Novi ljudje okrog vas bodo prišli z določenimi nameni. Delo bo teklo gladko, čeprav vas bo nekdo oviral in vam celo metal polena pod noge. Precej srečen mesec, čeprav boste še vedno pridno delali, ko se bodo drugi zabavali. Nova razmerja med kolegi se bodo obrnila vam v prid.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

Konkurenca bo in tudi različni interesi. Za miren spanec se bo treba potruditi. Nemogoče se ne more zgoditi. Potekalo bo drugače, kot ste si zamislili, vendar boste na koncu zadovoljni. Pomanjkanje samozavesti sredi meseca bo lahko nevarno. Srečja s tistimi, ki so vam blizu. Proti koncu meseca se bodo okrepiła čustva, zato pazite na svoje izjave. Ne pozabite skrbeti za telo.

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Prišel je ugoden čas, da pokažete svoje, vendar pazite, da vas to ne oddalji od skupine. Čustveno boste na mestu. Prodorni boste in odločni. Vedeti morate, kaj hočete, in uspeh bo že skoraj zagotovljen. Na splošno je to vaš najboljši mesec leta. Kljub ležernosti, očarljivosti in prilagodljivosti morate biti pripravljeni na vse, kajti mesec pred vami prinaša spremembe, ki ob vsem dobrem lahko kaj zapletejo.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Ste na pravi poti, le tako naprej! Lahko se lotite še česa novega. V odnosih z najbližjimi se lahko nekoliko sprostite. Idej bo veliko, da vas bo kar razganjalo, vendar bodo nekoliko nenavadne, zato v okolici ne bodo ravno dobro sprejete. Glede na ta mesec nič čudnega, da boste stvarjem želeli priti do dna, se osvoboditi starih pogledov in začeti nov cikel. Nekaj skrivnostnega in mističnega. Zdravje in vitalnost zagotovljena.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Kar precej problemov boste sposobni rešiti mimogrede, kar bo nekatere čudilo. Sporočilo bo v bistvu koristna informacija. Pri čustvih počasi in previdno. Dejanja bodo prehitevala misli, zato ne bo šlo vse po ustaljenih tirnicah. Obdobje bo precej nestanovitno, vendar ga boste znali prebroditi. V ljubezni zanimiva spoznanja – tudi to, da pravih čustev ne smete zatajiti. Dinamično, do konca naporno, vendar z energijo.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Zadeve se zapletajo, zato je pomembno, da ohranite mirno kri in ne ukrepate prenačljeno, ker ne morete veliko vplivati. Če dobro premislite, se zmeraj ni tako hudo. V odnosih z okoljem nekaj zapletov, prej po vaši krivdi kot ne. Odločitev bo nujna, vendar: zavarujte si hrbet! Priporočamo posvet! Proslavljanje bo prekinjeno, a boste vzdržali vse pritiske in v prijazni družbi pozabili vse težave.

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Iskali boste nekaj novega, ker vas rutina dolgočasi. Pred vami je obdobje, ko boste v vsakem trenutku vedeli, kaj morate storiti. Stresno bo predvsem zaradi rokov in časovnih stisk. Informacija bo dosegljiva, le potruditi se je treba. V nekem obdobju se boste oddaljili od realnosti, kar bo v bistvu sprostitelj in ne bo imelo hujših posledic. Novo leto pričakajte drugače. Ljubezen: zaradi hudomušne neresnosti se lahko zaplete.

Jaz vem, kako je imeti strah v kosteh

Za otroštvo brez nasilja in zlorab

Daj mi mir!, Zbežal bom, Ubil se bom!, Ne zdržim več ... je le nekaj stavkov iz besednjaka mladih, ki jih lahko slišimo vseh povsod. Ne uporabljajo jih samo zato, ker so tako slišali pri odraslih, ampak predvsem za to, ker tako čutijo. In o teh stiskah, o nasilju med vrstniki in nad vrstniki so se pogovarjali na 13. medobčinskem otroškem parlamentu v Radencih. O svojih zanimivih in pretresljivih ugotovitvah so govorili predstavniki vseh sedmih osnovnih šol. Škoda edino, da tistih, ki nasilje povzročajo, ni bilo zraven.

Predstavniki osnovne šole Sveti Jurij so povedali, da si mladi ne želijo biti predmet zlorab in si ne želijo, da bi drugi v njih zbujali občutek strahu, žal pa se vedno znova pojavljajo novi zastražovalci. Na šoli so opravili tudi anketo o tem, kje in kako osnovnošolci doživljajo nasilje. Vzrok za nasilje, ki se dogaja v šoli, pa so našli tudi v domači družini. »Če so težave v družini,« pravijo, se tudi otroci odzivajo z jezo in besom. Kar se nasilja tiče, je največ fizičnega nasilja in ustrahovanj. Posebej pa so poudarili, da se starejši učenci pogosto izživljajo nad mlajšimi: porivajo jih na stranišča, izsiljujejo denar, podijo z igrišča, skrivajo torbe ... Ugotovili so, da so žal mladi pred nasiljem velikokrat nemočni, zato upajo, da bodo čim manj deležni nasilja drugega.

Odrasli dajejo slab zgled

Učenci osnovne šole dr. Janka Šlebingerja pa so opozorili na nasilje nad živalmi. Sami so pričali nasilju in občutkom strahu, ki ga doživljajo živali, ko jih peljejo v bližnjo tovarno. Učenci apaske osnovne šole so nastopili s plesno točko, v kateri so predstavili različne obraze nasilja - žalost, jeza, jok, razočaranje ... Predstavnice radenske osnovne šole pa nismo videli, lahko smo jo le slišali. Povedala nam je zgodbo o modricah in tudi drugačnih

Nasilje ima različne obraze.

bolečinah, ponižanju, zavračanju tistih, ki bi jo morali imeti radi ... Opozorila nas je, da marsikdo med mladimi ve, kaj pomeni imeti strah v kosteh. Negovski osmošolci so opozorili na nasilje v vojni, in da prav otroci v vojni najbolj trpijo. »Strah me je, ko pišemo ali ko sem vprašana, kako pa mora biti strah šele otroka, ki je v vojni?« Sedmošolci so ugotavljali, da se prepiramo povsod, doma, v šoli, med vrstniki, s starši. Opozorili pa so tudi na to, da je nasilnežev preveč, da so povsod in da so zaradi njih tudi odmori vseh samo nekaterim. Mnogi učenci zaradi tega hodijo s strahom v šolo, saj se bojijo. Zaradi tega raje ostajajo doma in se pretvarjajo, da jih kaj boli ali da so zboleli. Nasilje je velikokrat naš spremljevalec, odrasli pa žal mladim in otrokom dajejo slab zgled.

Že risanke naježijo dlako

»Nič presenetljivega ni, da se nasilje začne že v vrtcu, ko pa so nekatere risanke tako

nasilne, da se ti naježijo dlake,« so ugotavljali radgonski osnovnošolci. Osredotočili so se tudi na nasilje v družini. Starši pritiskajo na otroke, še posebno zaradi ocen. Če domov prinesejo slabo oceno, so tepeni, poniževani, zato se zaprejo vase in postanejo nesamoza-vestni. Vsi otroci pa si želijo srečno in varno družino. Mladi so se zavzeli za to, da bi se več govorilo o nasilju, saj je nasilje velik problem. Mladi že govorijo o nasilju, ampak ne dovolj in ne na glas. Kajti za vsakim nasiljem se skriva tudi ponižanje, strah, kaj bodo drugi rekli, mi bodo verjeli, mi bodo pomagali ali pa bom potem samo objekt nadaljnjega in še hujšega posmehovanja in še večjega nasilja. Mnogi raje molčijo, zato me ob tem najbolj zanima, ali odrasli v otroških očeh prepoznamo strah, ali v njihovih kretnjah in drži prepoznamo stisko, jim pomagamo, ko čutimo, da je nekaj narobe, ali pa ob vsem skupaj le zamižimo in gremo mimo?

A. Nana Rituper Rodež

Generacija, ki ukinja nasilje

Nasilje je povsod okrog nas, včasih je očitno, včasih bolj prikrito. Nasilna dejanja pa nikomur niso v korist, kajti nasilje poraja novo nasilje in povzroča občutek strahu, žalosti, ponižanja ... Da to ne vodi nikamor, vedo že mladi, zato že sami naredijo marsikaj, da bi bilo razpoloženje med njimi boljše.

Aleksandra Geder, 8 razred, Osnovna šola G. Radgona:

Spolno nasilje ni samo spolno nadlegovanje, ampak so spolno nasilje tudi opolzke šale, nezazeleni pogledi in dotiki. Pri nas na šoli je prišlo do otipavanja, ko so dečki začeli otipavati dekleta. To smo povedale razredničarki, ona pa je takoj posredovala in s pomočjo socialne delavke in ravnateljice so se težave rešile. Fantje zdaj tega ne počnejo več. Mislim pa, da je starše treba opozoriti, da morajo biti zelo pozorni na virtualno nasilje in na pornografijo na internetu. Tudi internetne klepetalnice in srečanja z (ne)znanci iz klepetalnic niso čisto nedolžna reč.

Matej Lipaj, 8 razred Osnovna šola Kapela:

Sem v osmem razredu in mi smo generacija, ki je ukinila nasilje. Smo bolj družabni in mlajšim radi dajemo dober zgled. V preteklih letih pa je bilo drugače, ko sem bil v nižjih razredih, sem bil priča, kako so starejši izsiljevali mlajše fante in tudi dekleta za denar, jih zbadali, se izživljali nad njimi in jih tudi spolno nadlegovali. Mi smo želeli biti drugačni, zato smo se odločili, da bomo spremenili zglede iz preteklih let. Prepričan sem, da nas mlajši zaradi tega še bolj spoštujejo, razpoloženje na šoli pa je veliko boljše.

Vladimir Rantaša, predsednik DPM Radenci:

Prepričan sem, da je verbalnega nasilja med otroki še več kot fizičnega. Verbalnega nasilja pa se otroci velikokrat naučijo doma. Tako kot se pogovarjajo doma in kot slišijo, se potem sami pogovarjajo med vrstniki. Posnemajo pa obnašanje svojih staršev. Če se spomnim nazaj, je tudi nekoč obstajalo nasilje, ampak se o tem ni toliko govorilo, kot se govori danes. Morda nasilja tudi nismo tako prepoznali, otroci pa so vse skupaj tiho prenašali in trpeli. K slabšemu stanju med vrstniki pa danes pripomorejo tudi slabo gospodarsko stanje, nezaposlenost, alkoholizem, napetosti v družini ...

Mitja Kur, 7. razred, in Maja Grajfoner, 8 razred, Negova:

Čeprav je odmor namenjen za sprostitve, se ga vsi otroci ne veselijo. Bojijo se ga. Saj se ravno v odmorih najpogosteje pojavlja nasilje - starejši učenci izsiljujejo mlajše, padajo grde besede, zahtevajo tudi denar. Nasilni so tako do fantov kot do deklic, ponavadi pa izsiljujejo slabše od sebe, močnejših si ne upajo. Najbolj problematični so posamezni fantje, ki se s takšnim obnašanjem delajo 'frajerje'. O tem obvestimo učitelje, potem se s fanti pogovarjamo, ampak ugotavljamo, da je tako, kot je doma v družini, tudi na šoli.

A. Nana Rituper Rodež

Vaša čustva

Prejšnji petek sem te spet videla z njo. Kako bahavo sta prišla notri in se držala za roke, videti sta bila kot najbolj zaljubljen par na tem svetu. Šel si hladno mimo mene. Kot da me le bežno poznaš. Bolje rečeno, kot da sva se nekoč nekeje že srečala. Komaj da si me pozdravil. Potem pa si vso svojo pozornost namenil samo njej. Le koga vlečeš za nos?

Samo nekaj dni nazaj pa si bil z menoj, me objemal, poljubljal in govoril, da ljubiš samo mene. Da imaš njo zaradi »fore«, mene pa da resnično ljubiš in da boš z njo šel narazen. Verjela sem tvojim lažem in sladkim besedam. Potem pa te zagledam z njo, oba noro zaljubljeni in z ničemer nisi pokazal, da bi vidva šla narazen.

Jaz neumnica pa sem ti verjela in ti pustila, da me izkoriščaš. Bodi z njo, ampak ne kliči me več po telefonu in ne joči mi na koljenih, da me potrebuješ in da ti edino jaz kaj pomenim. Res sem ti bila dolgo prijateljica, ampak ti nisem več. Sam si izbral.

Jasmina

Vaše pesmi

Le ti, Dominik

Le ti mi lahko daš,
kar je sreča za oba.
Le ti prav dobro veš,
kaj čuti moje srce.
Le ti tako dišiš,
da vznemlja čute.
Le ti zaslutil boš,
kako mi je hudo.
Le ti boš vedno tu,
z mano v mojem srcu.

Janja

Okus po kavi

Človek v objemu
zimskih presenečenj.
Turčija, sanje na morju.
Milka, najboljša udobje,
adijo, brezmejnost,
pišem za cilj.
Zelo izobrazeno potovanje
z angelčki v žepih.
Nepremagljive ljubke jedi
za čedalje manjši kolač
brez težnosti.

Martina Šebok

Poljub v slovo

Naj bom vedno
zapisana v tvojem srcu,
naj nihče ne ukrade tega
delčka srca,
kamor sem bila
tisto noč shranjena.
Želela sem si ob tebi
za vedno ostati,
tvoje srce le zase imeti,
a ti tega nisi želel ...
Odšel si proč od mene,
sedaj kot tujec mimo mene hitiš,
gledaš me, kot da me ni.
Poljubila sem te v slovo,
a vedela takrat nisem,
da tebe k meni več nazaj nikoli
ne bo
in da je bil to poljub za slovo.

Očka Tom Jones

Oče Tom, ki še vedno ni povsem prepričan in moti z Jonathanom

Novica poznavalcev menda ni presenetila: pevec Tom Jones (62) ima nezakonskega otroka! Tom ga zaenkrat še ni priznal, vendar pravijo, da se bo to prej ali slej moralo zgoditi. Pred 15 leti se je Tiger v nekem newyorškem hotelu ljubil z manekenko Katheryne Berkery. Posledica te ljubezni je, kot zdaj trdi njegova mama, 15-letni Jonathan. Uradna DNA-analiza pravi, da je 98,77-odstotna verjetnost, da je Tom njegov oče. Mogoče dela s tem Tom svojemu nepriznanemu nasledniku veliko krivico. Če je sin kaj podedoval po svojem znanem očetu, potem so to pevski geni. Fant je že dokaj znan pevec in izšla je tudi že njegova prva zgoščenka s pomenljivim naslovom: Jonathan Jones.

Ko je še kot deklica živela na Danskem, se je hčerka indonezijskega očeta in danske matere počutila kot grdi raček. Niso bili premožni, v šoli pa je sedela Linda Merrit v zadnji klopi med divjimi dečki, ki se za njo sploh niso zanimali. Kot v pravljici je pozneje zrasla v lepega laboda in odrinila v svet. Usoda je hotela, da se je za svoj 18. rojstni dan podala na grški otok Rodos, tam se je ob istem času na isti plaži znašla ekipa revije Bunte ... Le kaj danes pravijo njeni sošolci!?

Ve se, kdo nosi hlače

Heather Mills (34) ima skoraj vse, kar si ženska lahko poželi. Je seksi, pametna in že štiri mesece poročena s Paulom McCartneyem (60). Ta nekdanji bitels je eden najbogatejših moških na svetu, njegovo premoženje pa cenijo na skoraj dve milijardi evrov (med drugim: hiša v Londonu, apartma v New Yorku, ranč v Arizoni, farma na Škotskem, posestvo v Sussexu, vila v obmorskem Brightonu). Heather bi se torej lahko predajala užitkom, toda ne. Nedavno od tega je izdala že drugo biografsko knjigo. V njej

Pogum! V oddaji Larryja Kinga na CNN je Heather brez sramu in premišljevanja pokazala svojo protezo.

je napisala, da je bilo zadnjih dvanajst mesecev pred poroko s Paulom eno najslabših v njenem življenju. Piše, da je bilo leto še slabše kot takrat, ko so ji morali zaradi prometne nesreče pred devetimi leti pod kolenom amputirati nogo.

Te izjave so spodbudile ameriško tv-postajo ABC, da so ju povabili na pogovor. Paul, ki je z Lennonom ustanovil najuspešnejšo pop skupino vseh časov, je že na začetku pogovora potožil: »Heather ima zelo močno voljo, zato je gospodovalna. Večkrat ji moram reči stop, jaz sem tudi tu! Ves čas mi nekaj ukazuješ.«

Heather pa je tako potožila: »Ta človek je postal z devetnajstimi leti znan in je tako navajen, da mu nikoli nihče ničesar ne nasprotuje. Seveda mu je zdaj težko poslušati mnenje nekoga drugega in zato pride med nama večkrat do 'trde'

diskusije.« Paul se je ob tem le nasmehnil: »Težko jo je prenašati in je gospodovalna, vendar jaz to potrebujem in jo imam rad.« Ona je k temu dodala: »Poročena sem z najbolj znanim moškim na svetu. In to ni nobena sreča. Raje bi živela v anonimnosti.«

Prijatelji poznajo Heather kot čustveno, vročekrvno in temperamentno žensko, ki je bila edina sposobna, da je samozavestnega Paula spremenila v pridnega poslušneža, ki se zaveda, kdo pri hiši nosi hlače. Kljub temu, pravi, ne more več brez nje

Iz njene avtobiografske knjige lahko zvemo, da je bila v rani mladosti več lačna kot sita. Ko ji je bilo osem let, jo je ugrabil pedofil. Ko je bila o tej zadevi zaslišana, jo je policijski zdravnik »brez sramu« zelo na dolgo in široko spraševal o vseh podrobnostih. Ko ji je bilo devet let, se je mati ločila od brutalnega očeta. Doživela je tudi kratko, vendar intenzivno lezbijsko izkušnjo s svojo sostanovalko. Ta je bila tako ljubosumna, da jo je hotela ubiti. O sebi pravi, da je vse strahove, tesnobo in tujo agresijo spremenila v pozitivno energijo.

Dekle meseca

Jaden Gil ima eno leto

Steffi Graf (33) in Andre Agassi (32) s sinom Jadenom Gilom so družina, o kateri pišejo, da kar žari od sreče, kjerkoli je: ali doma na vrtu v Los Angelesu (od koder je posnetek) ali na ulici kakšnega evropskega velemera. Verjetno bo držalo, da je tako. Steffi je ena tistih redkih svetovih zvezd, ki sama skrbi za svojega otroka. Nima najete varuške ali koga, ki bi ji pomagal. V glavnem je ves čas z otrokom. Agassi še vedno igra tenis. Dopoldne igra tenis na Paris-Bercyju, popoldne pa je z Jadom v znanem pariškem parku Monceau. Pravijo, da je to le nadaljevanje družinske tradicije. Steffi je morala že s tremi leti, pod očetovim vodstvom, trenirati tenis. S šestimi je prvič zmagala na turnirju. Oče je bil ves čas poleg. Pravi, da je imela izgubljeno otroštvo, in noče, da bi se to zgodilo tudi Jadenu Gilu.

V tem letu je skupina že začela z izvajanjem lastnih skladb, nastala je Monika, za njo je prišla Juliška. Do druge spremembe v sestavi skupine Magnet je prišlo leta 1977, ko sta zamenjala Jožeta Glažarja in Jožeta Vukana Jože Grlec in Jože Gerič. V tem letu so se fantje prvič odpravili v London, ne na nastop, ampak po novo glasbeno opremo za skupino.

V letu 1979 so skupino Magnet sestavljali: Miran Celec, Mirko Kovač, Toni Šafarič, Jože Ružič in Laci Györek.

Magnet

Z klami že trideset let

Deset največjih hitov skupine Magnet

1. 1989 – Oženil se bom
2. 1988 – Jutri sin vaš bo postal vojak
3. 1989 – Monika
4. 1990 – Pijmo ga, pijmo
5. 1990 – Juliša
6. 1991 – Prstan poklanjam ti
7. 1991 – Danes je tvoj rojstni dan
8. 1992 – Ti si zame rojena
9. 1990 – Vsi so venci veji
10. 1994 – Ne joči, Marija

Njihova zgodba se je začela že daljnega leta 1972, ko je začela zasedba ŠTIRIH JOŽETOV, Gerenčerja (bobni, vokal), Glažarja (kitara, vokal), Ružiča (bas kitara, vokal) in Vukana (klaviature, vokal), z nastopi pod imenom Magnet.

Leta 1974 je prišlo v prvi sestavi do spremembe. Bobnarja Jožeta Gerenčerja je zamenjal Drago Tavčar. Iz tega obdobja je tudi prva fotografija, ki je nastala na takrat najuglednejšem plesišču v vzhodni Sloveniji, v gostišču Šinor v Martjancih.

Do sprememb v skupini je spet prišlo leta 1981, ko so jo sestavljali: Laci Györek, Branko Sapač, Marjan Vidic, Borut Sešek in Jože Ružič.

Leta 1982 sta se Laciju Györeku, Branku Sapaču in Jožetu Ružiču pridružila Brane Batisti in Borut Kocjan. V tem obdobju se je skupina »specializirala« za spremljanje dvajsetih vokalnih solistov, med katerimi so bili: Neda Ukraden, Zlatka Pejaković, Darko Domijan, Oto Pestner, Alfi Nipič, Andrej Šifrer, Ivo Mojzer, Marijan Smode ... Takrat so Magnet nastopali po Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji in Švici.

Magneti so v svoje vrste samo enkrat povabili pevko. To se je zgodilo leta 1999, ko se je skupini poleg Aleša Miholiča, Marjana Vidica in Jožeta Sreša pridružila Karmen Sreš. V tem obdobju je skupina sodelovala s Simono Weiss in nastopila na stoti oddaji ZOOM.

Vse najboljše, Magneti: Miha Balažič, Gorazd Kozmus, Vlado Mičev, Aleš Miholič in Jože Ružič, ki ste na torti upihnil trideset svečk. Pri štiridesetih bomo zagotovo spet z vami.

Simona Špindler

Leta 1987 pa je po besedah vodje, Jožeta Ružiča, skupino Magnet sestavljala najbolj udarna zasedba: Branko Sapač, Vlado Mičev, Miha Balažič, Jože Ružič in Boris Vučk. Prvo kaseto BODI SREČNA JULIJA so posneli leta 1988. V tem letu jih je Neda Ukraden povabila na enomesečno turnejo po Avstraliji. Tja so se še enkrat vrnil leta 1989 z Vinkom Šimkom. Takrat je izšla njihova druga kaset z naslovom OŽENIL SE BOM. Tretji prav tako uspešni projekt skupine Magnet, VSI SO VENCI VEJI, smo lahko poslušali od leta 1990 dalje. Leta 1991 pa je izšla njihova četrta kaset z naslovom PRSTAN POKLANJAM TI. Serijo izdaj so končali v letu 1992, ko so izdali ploščo POLNOČNI POLJUB IN NAJVEČJE USPEŠNICE. Po številu prodanih kaset in plošč so dobili Magneti za prvo srebrno, za drugo, tretjo in četrto po zlato priznanje Založbe kaset in plošč RTV Slovenija.

Nekaj časa je z njimi nastopal tudi Srečko Merklin.

Leta 1994 sta se Magnetom pridružila pevec Oliver Antauer in klaviaturist Gorazd Kozmus. Istega leta je posnela skupina pod producerskim vodstvom Rajka Dujmicha (vodja NOVIH FOSILOV) ploščo ČEŠNJE IN DEKLETA.

Ko smo pred meseci v Vestniku začeli objavljati nasvete z naslovom S hrano kdo zdravja, je marsikdo menil, da gre za strokovnjakinji z bogatimi izkušnjami. To gotovo velja za soavtorico mag. Branislavo Belovič, medtem ko je ime Gordane Toth povsem novo. Je leta 1975 rojena Lendavčanka, po poklicu univ. dipl. inž. živilske tehnologije. V Lendavi je tudi obiskovala osnovno šolo in gimnazijo. Zdaj živi v Murski Soboti.

»Glavna motivacija je občutek koristnosti«

»Za ta študij sem se odločila, ker sem veliko časa prebila v mami kuhinji, od koder še danes vedno omamno diši in ni redkost, da se ob slovesnih priložnostih pripravljajo posebne in izvrjne jedi. Ni treba poudarjati, da je hiša vedno polna gostov. Poudarki študija so na raznih tehnologijah predelave živil in vrstah prehrane (od prehrane bolnika do prehrane zdravih ljudi). In ravno prehranski del študija me je najbolj pritegnil, zato sem si za diplom-

Nova sodelavka

Gordana Toth

in Ministrstva za zdravje R. Slovenije, ki obsega promocijo zdravja v desetih lokalnih skupnostih in eni lokalni skupnosti na Madžarskem.

»Tako skušamo na delavnicah o zdravi prehrani ljudem približati pomen zdrave prehrane za zdravo življenje in tradi-

cionalno prehrano.

Žal smo se Prekmurci tako oddaljili od »zdravih« jedi, da danes sodimo v žalosten vrh regij po obolevnosti za srčno-žilnimi boleznimi.

Ena mojih večjih želja je, da se vrnemo k zdravim osnovam in tako z enostavno prilagoditvijo prehrane in gibanjem izboljšamo svoje zdravje. Ker si pridobivamo prehranske navade že v otroštvu, organiziramo delavnice o zdravi prehrani mladostnika za vse osnovne šole v regiji.

pravi Gordana Toth.

In na koncu ne pozabi dodati še to: »Ob izbiri poklica nisem pričakovala, da bom imela toliko veselja ob delu z ljudmi, saj je občutek koristnosti glavna motivacija za opravljanje mojega dela.«

Milan Jerše

S hrano do zdravja

Vemo, da potrebuje naše telo številne rudnine. Med njimi so tako imenovani makro elementi, kalij, natrij, kalcij, magnezij, fosfor in klor, ter mikroelementi: železo, baker, cink, krom, selen, nikelj, mangan, molibden, silicij ... Oglejmo si, kakšno vlogo imajo v našem telesu.

Selen na primer varuje pred škodljivimi učinki različnih strupenih snovi, ki se ustvarjajo med presnovo ali se vnašajo v organizem s hrano. Sodeluje tudi pri nastajanju hormona ščitnice. Dober vir seleni so žita in žitni izdelki ter meso in ribe. Njegova količina v žitih in drugih rastlinah je odvisna od sestave tal. Magnezij potrebujemo pri zgraditvi kosti ter reakcijah občutljivosti mišic in živcev na dražljaje. Ima tudi nekatere druge pomembne funkcije v telesu. Glavni vir so žita in žitni izdelki ter zelena zelenjava. Tudi oreški in semena so pomemben vir magnezija. Ne pozabimo na našo mineralno vodo Donat Mg.

Fosfor daje trdnost kostem. Najdemo ga zlasti v mleku, mlečnih izdelkih, kruhu in mesu. Cink ima pomembno vlogo pri presnovi. Vir te rudnine so meso, mleko, žita in žitni izdelki, jajca, fižol, leča, oreški in riž. Tudi bakra ne sme manjkati v našem telesu, kajti vključen je v številne encime. Baker nam zagotavlja živila, kot so meso, žita in žitni izdelki ter zelenjava. Jod je sestavina hormona ščitnice, ki nadzoruje našo presnovo. Na začetku nosečnosti sodeluje pri razvoju živčevja. Bogat vir so ribe, mleko,

Nočna oblačila

Zgodilo se je neke noči je kulturni film iz daljnega leta 1943, kjer sta imela glavni vlogi Claudette Colbert in Clark Gable. Od takrat se je priljubljenost ženskih pižam nedvomno povečala. Čeprav se tega mnogi ne spominjamo, danes veselo uživamo v udobnosti le-teh.

Odkod ime pižama? Izvor besede izvira iz hindujske besede *paejama*. Slednje naj bi pomenilo oblačilo, ki pokriva noge. Zgodovina pižam tudi ob prelomu prejšnjega stoletja. Salonske pižame so takrat nosili moški kot elegantno večerno oblačilo, ženske pa so se v njih sprehajale po plažah šele čez dvajset let. Francoska kreatorka Jeanne Lanvin jih je takrat predstavljala tudi kot del svoje kolekcije. Pižama je kot sestavni del nočnih oblačil začela predstavljati pomemben oblikovalski premik v kulturi oblačenja.

Danes se selijo elementi nočnih oblačil in spodnjega perila v elegantne večerne obleke skupaj s športnimi elementi in obratno. Stoodstotnih pravil ni. Obstajata le kritično oko potrošnikov in individualni okus.

Poleg pižame nam ponujajo tudi spalne srajce različnih dolžin in v različnih materialih. Bombaž boža kožo najnežnejše, vendar sodobna tehnologija z materiali high-tech ne zaostaja. Tukaj so še različni poliamidi, modal-mikro in podobna sintetična vlakna. Vzorcji so večinoma črtni tako pri moških kot ženskih nočnih oblačilih. Pogosto gre tudi za prepletanje različnih cvetličnih in grafičnih vzorcev. Barve so tiste, ki dajejo oblačilu dramatičnost, vendar v tem segmentu še vedno prevladujejo nežni pastelni odtenki.

Vrednostna lestvica vrst oblačil po pomembnosti je torej relativna. Obstaja le lestvica všečnosti oblačil, ki jih lahko kombiniramo po svoji izvirnosti.

Tatjana Kalamar Morales

Še nekaj o rudninah

meso in sol (sol je pri nas jodirana). Mangan je potreben za delovanje encimov. Vsebujejo ga integralni žitni izdelki in kruh, zelenjava, oreški in semena. Molibden ima podobno vlogo kot mangan. Nahaja se v različnih živilih, najpomembnejši viri pa so zelenjava, žita in žitni izdelki, mleko, jajca in stročnice.

Tudi krom je vključen v številne procese v organizmu. Vir omenjene rudnine so pivski kvas, meso, siri ... Kalij je v telesu nepogrešljiv. Vsebujejo ga zelenjava, krompir, sadje (še posebej banane), kruh, ribe, oreški in semena. Železo sodeluje pri tvorbi krvi in prenosu kisika. Še posebej moramo biti pozorni glede povečane potrebe po železu pri otrocih, odrasčajočih dekletih in nosečnicah. Dober vir železa so drobovina, meso,

jajca, lupinasto in suho sadje, stročnice. Ne pozabimo pa, da se rudnine med kuhanjem izlužijo. Kuhajmo v majhni količini vode in vedno v pokriti posodi. Vode pa ne odvrzimo, kajti polna je mineralov. Dušenje je odlična metoda priprave hrane, pri kateri se rudnine ne izgubljajo. Živil ne namakajmo, kajti rudnine se bodo izgubile. Za dobro zdravje so potrebne številne rudnine. Zagotovimo si jih edino s pestro hrano. Torej uživajmo raznovrstno hrano.

Izguba rudnin iz zelenjave pri kuhanju, izražena v odstotkih

Zelenjava	krom	baker	kobalt	magnezij	mangan
Korenje	18	94	29	42	40
Stročji fižol	40	49	87	58	49
Krompir	38	71	26	38	96
Špinača	42	60	64	61	75

* Če uporabimo vodo, v kateri smo kuhali živilo, je izguba minimalna.

Solata iz leče

20 dag leče (lahko že kuhana iz konzerve) petersilj sol, poper olje, kis

Kuhano lečo ohladimo, lečo iz konzerve pa odcedimo in splahnemo s hladno vodo. Začinimo in potrosimo s sesekljanim peteršiljem ter okrasimo s kolobarji narezane čebule.

Na osebo približno 656 kcal energije, 8 g maščob, +++ vlaknin.

Gordana Toth

Z našega štedilnika

**Ajdova kaša
v solati s tunino**

Mesna štruca

**Nadevani koruzni
polpeti**

**Zapečen riž
z breskvami**

**Ajdova kaša
v solati s tunino**

Sestavine

150 g ajdove kaše, 100 g tunine, 60 g vložnih kumaric, 60 g korenja, 15 g česna, 40 g šalotke, sol, limonin sok, 10 cl navadnega jogurta, 10 cl kisle smetane, solatni listi

Priprava

Ajdovo kašo v slani vodi skuhamo, odcedimo in ohladimo. Tunino zdrobimo. Kumarice narežemo na drobne kocke. Korenje na drobno naribamo. Česen in šalotko sesekljamo. Vse skupaj damo v skledo in rahlo premešamo. Prelijemo z mešanico jogurta, smetane, soli in po okusu limoninega soka. Dekoriramo s solatnimi listi.

Mesna štruca

Sestavine

400 g mleto govedine, 300 g mleto svinjine, 200 g paradižnika, 60 g čebule, 80 g korenja, 20 g česna, 1 jajce, sol, poper, majoran, peteršilj, 100 g mesnate slanin

Priprava

Mleto goveje in svinjsko meso damo v skledo. Dodamo sesekljan paradižnik, ocvrto sesekljano čebulo, česen, na drobne kocke narezano korenje, jajce, žličko sesekljane peteršilja in začini. Vse skupaj dobro premešamo, da dobi-

mo gladko mesno maso. Pustimo počivati 20 minut. Med tem ko meso počiva, narežemo slanino na tanke rezine in z njimi obložimo model, tako da tretjina visi iz modela. Nato zložimo na slanino mesno maso in jo pokrijemo s slanino, ki je visela iz modela. Malo stisnemo in mesno štruco zvrnemo na pomaščen pekač. Pečemo v pečici 35 do 40 minut pri 170 °C. Pečeno poljubno razrežemo in ponudimo s paradižnikovo omako.

**Nadevani koruzni
polpeti**

Sestavine

150 g koruznega zdroba, 30 cl vode, 10 g masla, sol, 80 g sira, 1 jajce, 20 g moke, 40 g drobtin, 2 jajci, olje za cvrenje

Priprava

Koruzni zdrob v slani vodi z maslom skuhamo. Odstavimo, malo ohladimo in primešamo jajce. Ohlajen zdrob na delovni površini razvaljamo pol centimetra debelo. Z modelom za izrezovanje majhnih poglač izrežemo polpete.

Polovico polpetov obložimo z rezino sira v isti velikosti in prekrijemo z drugim polpetom iz polente. Vsak nadevan koruzni polpet povaljamo v moki, potopimo v žvrkljanem jajcu in povaljamo v drobtinah. Ponovno potopimo v jajce in povaljamo v drobtinah. Tako pripravljene polpete zlato rumeno ocvremo.

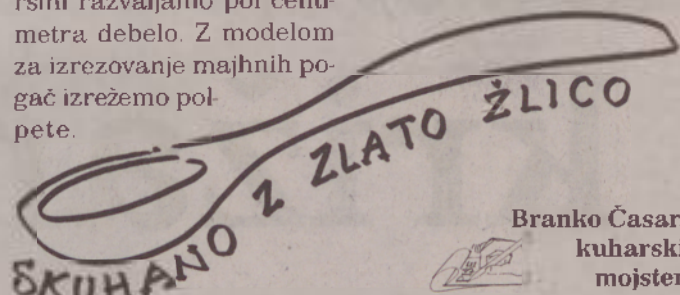
**Zapečen riž
z breskvami**

Sestavine

40 cl mleka, 125 g mešanice za mlečni riž z okusom vanilije, 500 g vložnih breskev brez koščic, 35 cl breskovega soka, 30 g škrobne moke, 2 jajčna beljaka, 30 g sladkorja, 1 cl limoninega soka

Priprava

Mleko zavremo, odstavimo in primešamo mešanico mlečnega riza ter mešamo eno minuto. Pokrijemo in pustimo stati 10 minut. Premešamo in razdelimo v štiri modele. 30 cl breskovega soka pristavimo, da zavre, in dodamo škrobno moko, ki smo jo razmešali v preostanku soka. Ko se zgosti, primešamo na kocke narezane breskve. Tako pripravljene breskve porazdelimo po rižu. Okrasimo s stepenim beljakom, ki smo mu primešali sladkor in limonin sok. Vse skupaj damo v ogreto pečico in zlato rumeno zapečemo.

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

O teh zadevah sem velikokrat govoril na Murskem valu, pisal v časopisih in nanje opozarjal v obeh svojih knjigah. Na željo gospe Marije bom še enkrat razložil zakonitosti zaznavnih sevanj, ker vedno bolj opažam, da to področje marsikomu ni povsem jasno, še manj pa razumljivo. Kot pravite, gospa Marija, bolj ko o tem berete, manj razumete. Težko je v nekaj stvarkih razumeti in obdelati tematiko, ki je plod dolgoletnih raziskav in dokazovanj. Žal so ta raziskovanja še danes nepriznana, kar je ponavadi povod, da

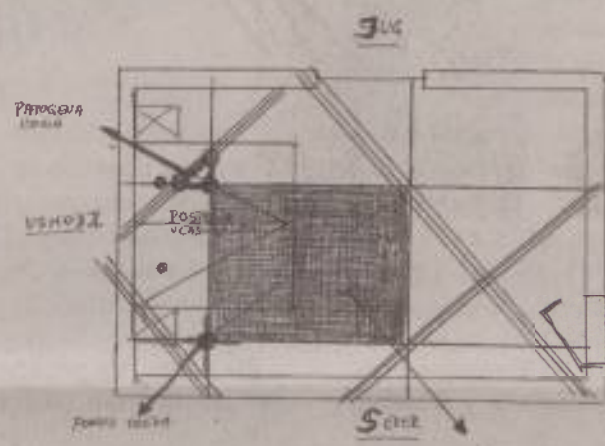
zemlje ali jih ustvarja človek sam z napredkom tehnike.

Najpogostejši škodljivi dejavniki, ki delujejo na nas, povzročajo utrujenost, nev-rozo, slabo počutje in v končni fazi bolezni, so kozmična sevanja, ki se delijo na hartmanovo in curryevo mrežo. Ti dve mreži se raztezata po vsej zemeljski obli in ni ga kraja, kjer ne bi bili. Ne obstaja niti sredstvo ali naprava, ki bi ju uničila ali odstranila. Prvo mrežo je odkril doktor Hartmann, ki se je vrsto let ukvarjal z raziskavami neznanih sil, ki so vplivale na počutje ljudi,

lagi teh opazovanj ugotovil, da obstaja še ena mreža sevanj, ki poteka diagonalno na hartmanovo mrežo. Pri meritvah je ugotovil, da ima ta mreža med stranicami veliko večjo razdaljo.

Izmeril je 350 x 350 cm, širina linije pa je 50 cm. Točke, kjer se pokrijeta linija curryeve mreže in točka fokus, je poimenoval patogene cona. Ta točka je mesto, kjer nastaja in se razvija bolezen, in jih je v naših stanovanjih manj kot

Kozmična in zemeljska sevanja ter vplivi le-teh na naše počutje

posamezniki načrtno zavajajo in z laičnimi prepričevanji škodujejo posameznikom in vedi na splošno.

Na človeka in tudi živali delujejo za marsikoga neznane škodljive in koristne sile, ki prihajajo iz vesolja in

živali in rastlin. V svojih raziskavah je odkril mrežo sevanja, ki so jo pozneje poimenovali po njem. Ugotovil je, da njene linije potekajo v smeri sever-jug in vzhod-zahod. Širina linije je od 20 do 30 cm, med seboj pa so oddaljene od 190 do 220 cm, odvisno od geografske lege. Točke, kjer se te linije sekajo, so zelo nevarne, zato jih je imenoval točke fokus. Ta sevanja prihajajo na Zemljo navpično, na zdravje pa škodljivo delujejo le linije in točke fokus. Med temi točkami pa obstaja zdrav prostor v velikosti 190 x 220 cm, tega je poimenoval mladostna ali nevtralna cona. Nekateri ga imenujejo tudi zdravilno mesto. Velik je ravno toliko, da lahko vanj prostor postavimo posteljo. Če spimo na točkah fokus, se nam po določenem času začne nižati življenjska energija, upočasnijo se nihanje celic. Ljudje, ki spijo na takih točkah, spijo zelo slabo, se zbujaajo utrujeni, so ner-vozni, zmanjša se njihova delovna sposobnost, zniža se sedimentacija in splošno počutje se poslabša.

Da pa ne bi bilo vse tako preprosto, obstaja še eno kozmično sevanje, ki ga je odkril angleški znanstvenik Curry, ko je proučeval hartmanovo mrežo. Opazil je, da so se sevanja na nekaterih točkah bistveno povečala, in na pod-

točk fokus, so pa zato toliko nevarnejše. Patogene cone so zelo nevarne zaradi razvoja hujših bolezni, kot so infarkt, kap, odpoved posameznih organov, ciroza jeter, odpoved ledvic, diabetes, multipla skleroza, povečanje holesterola in nastanek rakavih obolenj. Razvoj bolezni je odvisen od tega, kateri del telesa je izpostavljen patogeni coni, ki meri v premeru en meter in je najbolj nevarna prav v centru.

Velikokrat se dogaja, da osebi v zakonski postelji čutila različno, eden od partnerjev, ki spi zunaj centra, spi dobro in se dobro počuti, drugi, ki spi na patogeni ali točki fokus, pa spi slabo, je zjutraj utrujen, nervozen in ima vedno več zdravstvenih težav, to pa se vse pozna pri uspehu na delovnem mestu ali v šoli. Tudi delovna mesta, kjer se dolgo zadržujemo, bi morala biti na zdravih mestih, ker drugače se potencirajo težave.

Če imate opisane težave in vam zdravniki ne morejo odkriti vzrokov za njih, vam priporočam, da se ogledate pri meni in skupaj pregledamo vaše ležišče in vam poiščem zdravo mesto, kjer si boste bistveno izboljšali življenjsko energijo, odpornost, počutje, odpravili nev-rozo, z diagnozo pa bom ugotovil tudi, kdaj in kakšno bo potrebno zdravljenje.

Primer kaže točko fokus in geopatogeno sevanje. Oseba, ki je spala na patogeni coni, je imela težave z jetri (žolčni kamni), kožno alergijo, povečano vranico, ulkusom in bolečinami v križu. Na skici sta dobro vidni patogene cona in točka fokus ter ugotovljeno zdravo mesto, kamor se je bolnica preselila in po treh mesecih zaživela človeka vredno življenje.

Drugačen bonton v službi in zasebno

Čeprav podjetja danes niso več tako konservativna, kot so bila nekoč, so med vedenjem v zasebnem življenju in tistem v službi še vedno razlike.

In kako naj bi se obnašali v službi?

Preveč samozavestno (drzno) nastopanje je lahko nevarno. Če vam v tuji pisarni dolgo ne ponudijo stola, sta vzroka lahko dva: ali niste dobrodošli ali pa vaš gostitelj ne pozna pravil lepega vedenja. V takem primeru vprašajte, ali lahko sedite. Zelo neprimerno (neotesano) in nekoliko predrzno pa je, če se med pogovorom s šefom pa tudi s kolegom »valjate« po stolu ali če preveč stegujete noge in krilite z rokami. To si lahko privoščite le med zasebnim pogovorom v prijateljevi pisarni (pa še tu bo bolje, če tega ne počnete).

V službi ali zunaj nje pa veljajo enaka pravila za pozdravljanje. Mlajši ali podrejeni pozdravi starejšega ali nadrejenega. Pri predstavljanju pa so med službo in zasebnim življenjem razlike. Moškega predstavimo ženski, uslužbenca predstavimo šefu. To pravilo velja tudi, če je šef mlajši, medtem ko v zasebnem življenju vedno predstavimo mlajšega starejšemu (in ne obratno).

V delovni skupini mladih se zdaj skoraj vsi tikajo, zavrnitev ponujenega tikanja bi lahko kolegi

razumeli kot žalitev. V konservativnejših podjetjih in v podjetjih, v katerih so zaposleni različnih starosti, pa se mnogi med seboj vikajo. Neprijetnostim se izognemo, če ob prihodu v novo službo previdno vprašamo, kakšna pravila veljajo med sodelavci v kolektivu.

Povabljeni smo na večerjo k prijateljem, pričakujejo nas ob 19. uri. Naneslo pa je, da smo bili v službi ali po kakšnih drugih opravkih nekoliko dlje, kot smo predvidevali, in do povabila na večerjo nam je ostalo trideset minut. Ker se ne splača hoditi domov in se spet odpraviti z doma, se odpravimo kar h gostitelju.

Nikar!

Večerja še ni pripravljena, gostiteljica še ni urejena, miza še ni pogrnjena, vzeli bi ji trideset dragocenih minut, da bi vse uredila in nas pričakala urejena.

Tako kot ni vljudno priti prezgodaj, je nevljudno tudi zamujanje. Ne samo, da nas gostitelji res niso želeli pogostiti s pogreto hrano, tudi čakanje na goste je mučno in stresno.

Kadar smo povabljeni v goste, nikoli ne pozabimo na kakšno drobno malenkost, ki jo damo gostitelju v znak pozornosti (rože, steklenica dobrega vina). Izjemo lahko naredimo le pri res dobrih prijateljih, s katerimi se pogosto obiskujemo.

Potrudite se in rešitve (skupaj z davčno številko) pošljite na uredništvo Vestnika, Ul. arh. Novaka 13, M. Sobota, s pripisom Penova nagradna križanka, do vključno petka, 6. decembra 2002. Pet reševalcev bomo nagradili, in sicer z nagrado v vrednosti 10 tisoč tolarjev, kuharsko knjigo Boug žegnaji, čistilko na Radiu Murški val, Vestnikovo majico in Vestnikovo rutko. Če vam bo delal težave kakšen zemljepisni pojem, je dovoljena uporaba atlasa. Veliko užitkov!

Mimo odra

Baba malo me nja je njihova največja uspešnica. In ko se žensk ne moreš drugače znebiti, se preprosto preleviš. Kvašeni retaši v ženski preobleki na koncertu niso imeli nobenih težav z močnejšim spolom, saj so vse obline dobro skrivali. Kot vedno, so bili na sceni spet aktualni: dobro uro pred začetkom volilnega molka so prepevali: VOLIMO! Publika pa že čaka novo presenečenje – še kakšen dober komad!

Kjer je Brendi, tam je smeh. Za slabo voljo tudi nima razloga: v družbi s Koradom in Geza so predstavili novo uspešnico Oj, kozarček moj, v založbi Mandarina mu gre dobro, pri kupovanju nepremičnin tudi in na Krku ima kotiček zase in za počitek prijateljev. Kdo je oseba iz objema, Penovi »špijoni« niso uspeli izvedeti. Ugotovili pa so, kdo je nasmejana dama ob Wernerju. Pravzaprav nič presenetljivega – to je njegova žena Andreja. In razlog za širok nasmeh tudi imata. Preselila sta se v novo stanovanje, Werner začelja z veliko slovensko turnejo in na Iržišču je novi CD.

Trinajstič se je zbralo v Murski Soboti drugi petek v novembru več kot dvajset izvajalcev dobre volje s slovenske zabavne in narodnozabavne glasbene scene in prišlo v goste h Gezi Farkašu. Za dušo obiskovalcev pa je prišlo tudi nekaj znanih imen s hrvaške glasbene »pozornice«, izvajalec iz »naftalina« za nostalgичno razpoložena srca pa celo iz Bosne in Hercegovine. Čeprav je bil koncert v znamenju TRINAJSTICE, se je na odru vse dobro izteklo – v zadovoljstvo publike, ki je na večernem koncertu spet napolnila športno dvorano pri soboški tretji osemletki, in poslušalcev, ki so uživali v neposrednem radijskem prenosu na Murskem valu. Niti eni niti drugi pa niso imeli možnosti, spremljati dogajanja za odrom in mimo njega, Penova fotoreporterka Nataša pa je prav tam nastavljala svoj objektiv. Objem, ki ni bil za javnost: Sanja in Geza – to je od danes javna zadeva!

Nekaj zelo pomembnega je moral zabičati Sanji Doležal, nekoč odlični pevki skupine Novi fosili, ki uspešno nadaljuje samostojno kariero in še vedno rada prepeva znano uspešnico Ja sam za ples..., v zadržju Seid Memić - Vajta, Bosanec, ki se mu življenje prepleta med Travnikom in Hamburgom, da je tako odločno dvignil kazalec desne roke. (Nostalgiki se boste spomnili Hafnerjevega prsta!).

Verjamemo le, da ni bilo nič v zvezi z obračunavanjem s preteklostjo, tisto politično ali ono iz časov Novih fosilov – tretji na fotografiji je namreč še eden nekdanjih član Fosilov Vladimir Kočiš - Zec, ki tudi nadaljuje samostojno kariero.

In še drobce iz življenja Sanje Doležal: mladostna štiridesetletnica ima v Zagrebu otroški vrtec za štirideset do petdeset malčkov.

ZAIGRAJMO IN ZAPOJMO PO DOMAČE

72-letni Veseli kmet - Leopold Zorjan s Petanjec je skupaj s svojimi sinovi (v ozadju od desne Janez, Stanko in Zvonko) brez treme začel 13. koncert Zaigrajmo in zapojmo po domače. Zadovoljen in nasmejan se je poslovil od publike, ki jo z diatonično harmoniko razveseljuje že šestdeset let. »Nisem še utrujen,« sporoča in se pripravlja na snemanje za Radio Murski val.

Zlatko Zahovič na trinajstem koncertu v Murski Soboti! Veliko presenečenje, ki ni bilo vnaprej napovedano, se je pa zares zgodilo, kot dokazuje fotografija. Ampak, kot se za velike zvezde spodobi, ima naš nogometni as dvojnika! Prav dobrega si je našel v podobi bobnarja skupine Karizma Frenka. Obe predstavi – za odrom in na njem – in obe vlogi (nogometno in bobnarsko) je prepričljivo odigral in se ob tem poigral še s tangicami, ki jih sicer ni oblekel, jih je pa podaril eni od oboževalk. Seveda vse v duhu letošnje uspešnice skupine Karizma Tangice.

Druge zgodbe izza odra ostajajo skrivnost, nove se bodo napletale spet čez leto, obljublja organizatorji in nastopajoči, pod obljube pa se podpisuje Geza.

NAJ najtatu Pomurja

A – D. B. iz Račkega vrha
Vampirji brez kože

C – V. Ž. iz Radenec
Orle in glava

Bivolova lobanja z
mečem B – S. Š. iz Rakičana

Pod fotografijami so naši podhaptisi, saj pri najboljši volji tudi lastniki včasih ne vedo, kako bi poimenovali svoj tatu. Priznali pa so, da tetoviranje ni poceni, bolečina ob izdelavi pa je dokaj huda. Premislila sem si: ne dam se tetovirati, priznam pa, da so mi tatuji všeč. Dragi bralci, dopisnice pošljite na naslov: agencija VENERA, Ul. arh. Novaka 13, 9000 M. Sobota, s pripisom »ZA NAJ TATU POMURJA«.

Iskrenost je lepa čednost, zato bom iskrena.

Niste poslali veliko fotografij s svojimi TATUJI. Še posebno so me razočarala DEKLETA. Kaj vas je sram poslati fotografijo z vašo umetnino, pa kjer koli jo že imate? Za prihodnje akcije si zapomnite naslednje. Ponujamo vam, da se oglasite pri nas, saj vas bo ovekovečil naš fotograf.

Izbirajte in se odločite za svojega favorita.

Meč s kačo in zmaj

D – K. M. iz M. Sobote

V naslednji številki PENA bomo objavili zmagovalca. Prvi, ki bo prejel največ glasov, prejme nagrado pokrovitelja v vrednosti 10.000,00 sit, nehvaležno drugo mesto pa si bo zaslužilo nagrado v vrednosti 5.000,00 sit.

»ZLATARSTVO«
Vlado Mandič

Kočijeva 11b, 9000 Murski Sobota
Tel.: ++386 (0) 2/521 17 27

Vaše dopisnice z glasovanjem gredo seveda v boben, izvlekli pa bomo eno, katere pošiljatelj prejme našo nagrado.

Karel Bračič iz Lendave

Bralci Péna se predstavljajo

Ko so ga ljudje zagledali, so se prijemali za gumb

V Dolgovaških Gorah sem spoznal Vero in se odločil, da ji bom »veren«. Vzela sva se leta 1965. Civilna poroka je bila na matičnem uradu v Lendavi, cerkvena pa pri Negovi, kjer je nastala tudi tale spominska fotografija.

Če bi v Lendavi sestavljali seznam znanih ljudi v zadnjih štiridesetih letih, bi se nanj gotovo uvrstil tudi Karel Bračič. Nema lokrat je bil namreč skoraj pri vsaki hiši, in ko so ga ljudje zagledali, so se brž prijemali za gumb in si zaželeli srečo. Seveda, bil je dimnikar! Zdaj je že deset let upokojen, še vedno pa rad zahaja med ljudi dobre volje. Ko smo ga pred kratkim obiskali in mu omenili, ali bi se bil pripravljen nekoliko podrobneje predstaviti bralcem Péna, ni bil ravno navdušen, a se je dal pogovoriti in nam najprej povedal marsikaj zanimivega iz svojih otroških let.

Kože, eksploziv, mlade vrane

Moj rojstni kraj so Radvenci, bolje rečeno zaselek Pišušak pri Negovi. Tam sem tudi odrasčal. Imeli smo kmetijo, oče pa je bil tudi sedlar in se skrivaj, ker je

- Odraščal v zaselku Pišušak pri Negovi
- Pasel krave, izdeloval eksploziv, nabiral storže, lovil vrane ...
- Očetu pomagal strojiti kože
- Nekaj dni pek, nato pa trideset let dimnikar
- Začel slikati, hodi na izlete in pohode
- Bil je Karlek, zdaj je Karči

bilo to prepovedano, ukvarjal s strojenjem kože. Ne spomnim se čisto natančno, kako je tekel ta postopek, vem pa, da smo imeli v ta namen posebno veliko kad. Vanjo smo dali telečje, svinjske ali ovčje kože in jih potresli z živim apnom. Tako je čez čas odpadla dlaka. Nato smo dali kože na deske, jih razvaljali, zatem pa namočili v tekočini, ki smo jo pripravili iz smrekovega lubja in hrastovega žira. Nato smo jih dali sušit na podstrešje. Nazadnje smo jih premazali z ribjim oljem in mazilom, ki je bilo podobno vazelinu. Mogoče bi se splačalo na podoben način izdelovati usnje tudi danes, saj bi dobili kože skoraj zastoni.

Če sem hotel kaj zaslužiti, sem jeseni nabiral hrastov ali bukov žir in gobe in jih sušil. Bilo jih je res veliko. Spomnim se, da sem z njimi napolnil petdesetkilogramsko vrečo. S tem, ko sem poleg domačih pazil na paši še krave kakšnega premožnejšega kmeta, sem zaslužil veliko puro, ki smo jo dobili za božič.

Iz otroških let se rad spominjam tudi dni okrog velike noči, saj smo takrat izdelovali smodnik. S sten negovskega gradu smo postrgali soliter, v trgovini pa smo kupili žveplo v prahu in ta mešanica je bila kot nalašč za polnitev možnarjev, ki smo jih dobili v vasi. Še prej smo si pripravili tudi oglje iz najtršega lesa, ki smo ga dobili v bližnjem gozdu. Če se prav spomnim, smo mu rekli »hertlikovec«. Za prižiganje možnarjev pa smo uporabljali železne vile, ki smo jih obžarili v žerjavici. Pokanje se je slišalo daleč naokoli. Spomladi smo plezali tudi po drevju in iskali gnezda z mladimi vranami. Pečene so bile zelo dobre.

Dimnikar na dimniku Boharjeve domačije v Kolodvorski ulici v Lendavi. To sem seveda jaz, in sicer še kot vajenec ob koncu drugega letnika.

Na jesen življenja sem začel tudi slikati. Mislim, da mi gre kar dobro od rok.

Po končani osnovni šoli sem se takoj želel postaviti na lastne noge. Najprej sem nekaj dni spoznaval pekovski poklic v Segovcih in ugotovil, da to ni ravno zame. Odločil sem se, da grem med dimnikarje. V Radencih, kjer sem se najprej oglašil, so mi dejali, da me ne morejo vzeti, in mi predlagali, naj grem v Mursko Soboto. Tudi tam ni bilo prostega vajenskega mesta. Vedeli pa so, da išče vajenca dimnikarski mojster Viktor Majzelj v Lendavi. Odšel sem torej tja, to je bilo leta 1959, in res sem bil sprejet. Uspešno sem končal poklicno šolo v Ljubljani in opravljal dimnikarski poklic do leta 1992, ko sem se lahko upokojil. Delo je bilo naporeno, doživel pa sem tudi veliko prijetnih, zanimivih in nenavadnih stvari. Prijetno je bilo na primer videti, kako so se ljudje prijemali za gumb, ko so me zagledali, saj naj bi jim prinašal srečo. Večkrat sem komu hudo-

mušno dejal: »Lahko bi vam prinesel srečo, samo ne vem, kam greste.« Prijetno se mi je tudi zdelo, če so mi po občudovanju oziroma vohanju mesnih dobrot, ki se jih sušili na podstrešju, ponudili, naj poskusim, ali se že dobre. Najbolj nenavaden dogodek pa se mi je pripetil pri nekem gospodarju v Petišovcih, saj sem padel na podstrešja med krave v hlevu. Na srečo se nisem poškodoval, krave pa bi skoraj ponorele.

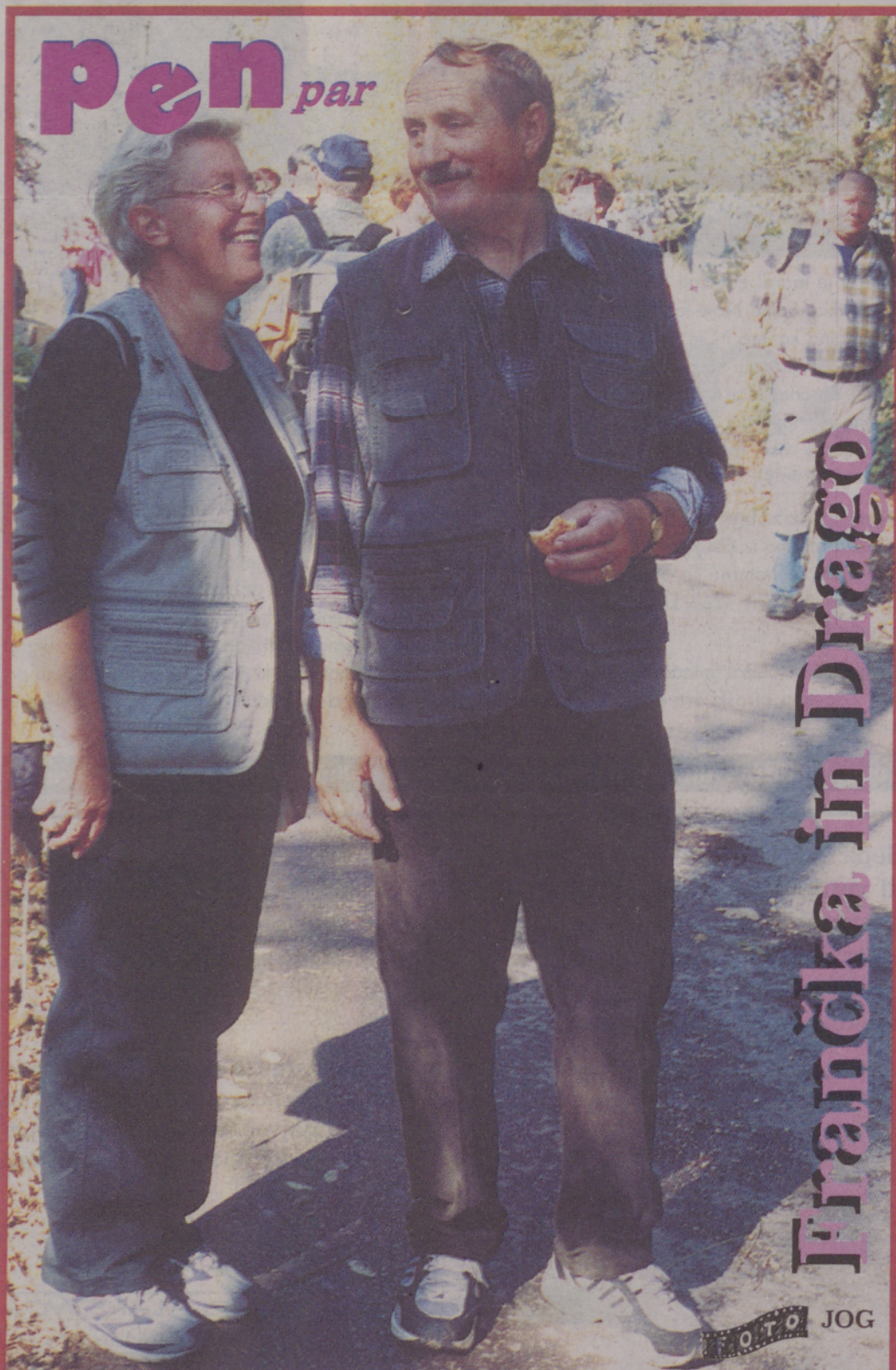
Moje sreče

Dimnikarji naj bi prinašali srečo drugim. No, tudi meni je bila sreča naklonjena. Poleg tega da so me sprejeli za dimnikarskega vajenca v Lendavi, sem tam kaj spoznal tudi dobro ženo - Vero iz Dolgovaških Goric. Skupaj sva si ustvarila družino, si zgradila lastno hišo in dočakala prvo vnukinjo.

Zdaj sem že deset let upokojenec. Veseli me delo v manjšem vinogradu, hodim na sestanke Društva upokojencev Lendava, se udeležujem, če morem, pohodov: člani Planinskega društva Lendava in pomagam doma pri gospodinjstkih opravilih. Veliko se družim tudi z vnukinjo Zito, včasih pa vza mem v roke čopič in slikam. Zdi se mi, da mi gre to še kar dobro od rok. Znam tudi šivati, kuhati ...

Zelo rad se družim s petletno vnukinjo Zito. To so zame velikokrat srečni trenutki.

Frānčka in Drago

JOG

Ona je bila računovodkinja, on poslovođa. Doma sta v Križevcih pri Ljutomeru. Zdaj, ko sta v pokoju, se še bolj razumeta kot prej in vse kaže, da ne moreta drug brez drugega. Noge ju dobro držijo, zato ju lahko večkrat vidimo na kakšnem pohodu. In če je na koncu poskrbljeno za ples, se rade volje zavrtita. Le tako naprej!